

**Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum
Bolyai János
Műszaki Technikum és Kollégium
1134 Budapest, Váci út 21.**

OM azonosító:
203058

SZAKMAI PROGRAM

Nevelési program
Egészségfejlesztési program
Oktatási program

2023-24.(138.) tanév

Hatályos: 2023. szeptember 1-től

Jóváhagyta:

Király László igazgató

Tartalom

I.	AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	4
1.	Bevezető	4
2.	Helyzetelemzés	5
2.1.	Az intézmény környezete	5
2.2.	Az iskola és a kollégium tanulói közössége	5
2.3.	Az oktatók közössége(nevelőtestület)	6
2.4.	Az intézmény kapcsolatrendszer	6
II.	AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	8
1.	A szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai	8
1.1.	Célok, feladatok	8
1.2.	Fejlesztési területek – nevelési célok	8
1.3.	Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés	12
1.4.	Egységesség és differenciálás	14
1.5.	Pedagógiai alapelvek, értékek	15
1.6.	A nevelő-oktató munka céljai, feladatai	16
2.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	17
2.1.	Iskolánk személyiségfejlesztésének jellemzői	17
2.2.	A személyiségfejlesztés területei	18
3.	A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	19
3.1.	Az osztályközösségek meghatározó szerepe	19
3.2.	A hagyományok szerepe a közösségfejlesztésben	20
4.	Az oktatók helyi intézményi feladatai	24
4.1.	Az oktató kötelességei és jogai	24
4.2.	Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	27
5.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	28
5.1.	A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	28
5.2.	A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	29
5.3.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	31
5.4.	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek, a kiemelkedően tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	32
5.4.1.	Képességfejlesztés, tehetséggondozás, felzárkóztatás, értékközvetítés	32
5.4.2.	A tanórán kívüli tevékenységek szerepe a képességfejlesztésben, a tehetséggondozásban	32
5.4.3.	Közismereti és szakmai versenyek	34
5.4.4.	Egyéb versenyek	35
5.5.	A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység, az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	35
5.6.	Hátrányos helyzet és veszélyeztetettség	36
5.7.	Az iskolai ifjúságvédelmi tevékenység céljai	36
5.8.	Az ifjúságvédelmi tevékenység feladatai	36
	A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tájékoztatási kötelességei	38
5.9.	Az iskola megtartó képességének fokozása, a lemorzsolódás csökkentése	38
5.10.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	39
6.	A tanulóknak az intézmény döntési folyamatában való részvételi jogai gyakorlásának rendje	40
7.	A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	41
8.	A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai	42
8.1.	A tanulmányok alatti vizsgák	42
8.2.	Szakmai ágazati vizsga	43
8.3.	A szóbeli felvételi vizsga követelményei	43
9.	A felvétel és az átvétel helyi szabályai	44
9.1.	A felvételi vizsga követelményei, a jelentkezések elbírálása	44
9.2.	Az átvétel szabályai	45
9.3.	Évis méltás előrehozott érettségi vizsgák esetén	45
10.	Az elsőegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	46

III. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	47
1. Az intézmény egészségnevelési és környezeti nevelési alapelvei.....	47
1.1. Az egészségfejlesztő tevékenységek célkitűzései	47
1.2. Az egészségfejlesztés főbb területei	47
1.3. Az egészségfejlesztés fő célcsoportjai és szinterei.....	47
1.4. Iskolaorvos, védőnő – mérések, diagnosztika	48
1.5. Egészségügyi szűrővizsgálatok	48
1.6. Felvilágosítás és szemléletformálás	48
2. Az iskola környezeti nevelési elvei és programja.....	49
2.1. A környezeti nevelés fő célcsoportjai és szinterei.....	49
2.2. Felvilágosítás és szemléletformálás	49
IV. AZ INTÉZMÉNY OKTATÁSI PROGRAMJA.....	51
1. A Helyi tanterv elkészítésénél alkalmazott alapelvek, fogalmak.....	51
1.1. A 2023/24-as tanévben alkalmazott tantervek.....	51
1.2. Alapelvek	51
1.3. A nyelvi előkészítő évfolyam.....	51
Az oktatásban alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	53
2. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja	54
3. A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai	54
4. A tanuló munkájának értékelése, az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere.....	55
4.1.Értékelés, ellenőrzés és motiváció	55
4.2.Értékelési alapelveink.....	55
4.3.Az iskolánkban alkalmazott értékelési módszerek	55
4.4.A magatartás és szorgalom értékelése	56
4.5.Az ellenőrzésben, az értékelésben, a jutalmazásban megnyilvánuló hagyományaink	57
4.7.Az írásbeli számonkérés értékelése	58
4.8.Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának rendje	59
5. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	61
6. A 11-12. évfolyamon szereplő kötelezően választható tantárgyak tervezése	62
6.1. Választható tárgyak.....	62
7. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a Budapesten élő nemzetiségek kultúrájának megismertetése.....	62
8. A tanulók fizikai állapotának mérésével kapcsolatos módszerek	62
9. A tanulók jutalmazása, magatartásuk és szorgalmuk értékelése.....	62
10. Előrehozott érettségi vizsga a technikumban	63
11. Az egyes érettségi vizsgatantárgyak középszintű érettségi témakörei	64
IV. ZÁRÓ DOKUMENTUMOK.....	65
1. A szakmai program nyilvánosságra hozatala és a szakmai pedagógiai programhoz való hozzáférés lehetőségei.....	65
2. Az alábbi intézményi közösségek véleményezték a dokumentumot	65

I. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

1.Bevezető

A Bolyai János Műszaki Technikum és Kollégium a főváros XIII. kerületében a Váci út elején, jól megközelíthető helyen, a Váci út, Lóportár utca, Angyalföldi út és Taksony utca által határolt területen két patinás épületben és a hozzá tartozó zöldterületen működik. Az iskolában az 1885/86-os tanévvel indult meg az oktatás, és 1955 óta működik a ház falain belül középiskola. A névadó Bolyai János korának világhírű matematikusa volt. Az iskola még gimnáziumként vette fel nevét, s több képzési típuson, modellen át jelenleg műszaki szakközépiskolaként őrzi emlékét.

A középiskola hagyományai a gimnáziumi időkig vezethetők vissza. Úgy adott híres személyiségeket az országnak, hogy diákjait nyitottá tette az emberi műveltség valamennyi irányába. A műveltségigény feltámasztása, a humán- és reáلتananyag magas színvonalú átadása, a kommunikációs készség fejlesztése, az innovatív tudás megalapozása és megszilárdítása az iskola legjobb hagyományai közé tartozik. A nevelés és az oktatás mindig azonos értéket képviselt, a tudás és a munka tisztelete is állandóan összetartozott.

Az iskola mindenkor megpróbálta a saját útját járni, rendszeresen elébe ment a változásoknak. Az elsők között vállalkozott szakmai és pedagógiai újításokra, s úttörőként vezette be az új elképzeléseket. Mindezt az iskola szellemisége, vállalkozó és új utakat kereső pedagógusainak szellemi kapacitása tette lehetővé. Ezen hagyományos értékeinket továbbra is fejlesztendőnek, megújítandónak és megőrzendőnek tartjuk.

Az iskola névadója, Bolyai János nemcsak matematikával foglalkozott, bár hírnevét ezen a területen alapozta meg. Mintegy kétezer éves problémát oldott meg azáltal, hogy egy ellentmondásmentes geometriai rendszert állított fel. Közvetve őt is igazolta Einstein, amikor a XX. században bebizonyosodott, hogy a világ térbeli szerkezetét nem az euklideszi geometria írja le. Viszonylag rövid élete során a korabeli társadalom visszasságait ugyanúgy vizsgálta, mint a "műipar" állapotát vagy a 48-as forradalmat, az emberiség egyetemes boldogságát vagy éppen a tökéletes világnyelv megteremtését. Névadónk sokoldalú szellemi óriás, s példája, munkássága és szellemi hagyatéka meghatározó lehet a mai Bolyai tanárai és diákjai számára egyaránt.

Budapest Főváros Közgyűlése 1995-ben iskolánkat és a szomszédos Hevesi Gyula kollégiumot összevonta. Az intézmény 1998-2012. között a Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Kollégium nevet viselte.

Intézményünk 2005 májusában alapító tagként csatlakozott az Észak Pesti Térségi Integrált Szakképző Központ Kht. szervezetéhez. Az ÉPTISZK 2008-ra kialakult felépítése és céljai meghatározó átalakulást jelentett tagjainak. Szervezetéhez később további szakközépiskolák csatlakoztak.

Iskolánk a 2007/2008. tanévtől a fenntartó Fővárosi Önkormányzat döntésével az újpesti Déri Miksa Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium jogutódja lett. Az intézmény az ottani osztályok és tanárok egy részét átvette.

Az iskolafenntartó döntése alapján 2012. szeptember 1-től az intézmény új neve: Bolyai János Műszaki Szakközépiskola és Kollégium lett.

A Fővárosi Önkormányzat iskolafenntartói jogköre 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központoz került.

2015.június 1-től a 120/2015. (V. 21.) Korm. rendelet alapján a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) fenntartásába került.

Az NGM/24439/7/2015 számú alapító okirat szerint intézményünk a Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum tagintézményeként működik tovább.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról rendelkező 20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelet alapján 2016.szeptember 1-től az intézmény új neve: Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum Bolyai János Műszaki Szakgimnáziuma és Kollégiuma lett.

2020. július 1-től intézményünk a szakképzés átalakulásának keretében a BMSzC Bolyai János Műszaki Technikum és Kollégium nevet viseli.

2.Helyzetelemzés

2.1. Az intézmény környezete

Az iskola a főváros központjának közelében, a Váci út elején, kiválóan megközelíthető helyen működik. A szomszédos kollégium iskolánkkal történt összevonásakor a tanműhelyeket és a laboratóriumokat külön épületben helyezhettük el, és korszerű informatikai szaktantermeket alakítottunk ki. A szakelmélet és a mérés oktatását is világszínvonalú oktatási eszközrendszer segíti. Az elmúlt évtizedekben sikeres pályázatainkból korszerű oktatási berendezéseket, eszközöket szerezhettünk be. Az eszközök és a hozzátartozó szoftverek kiegészítése a pályázati forrásokból azóta is folyamatos.

A kollégium belső és az intézmény külső környezete biztosítja nevelési céljaink megvalósíthatóságát, egyben szolgálja tanulóink biztonságát, kényelmét. Az intézmény környezete az elmúlt években jelentősen átalakult. A korábbi gyártelepek helyett modern kereskedelmi és bank központok jöttek létre. Közvetlen környezetünkben számtalan, többcélú vásárlási lehetőséget biztosító üzlet jelent meg. Tanulóink kulturálódási lehetősége - múzeum, színház, mozi, könyvtár - sokoldalúan biztosított.

2.2.Az iskola és a kollégium tanulói közössége

Az iskola tanulóinak döntő többsége budapesti és főváros környéki szülők átlagos képességű gyermeke. Szociális helyzetük a fővárosi átlagnak megfelelő. Az iskola beiskolázási lehetőségei az átlagosnál jobbak, de erősen érezteti hatását a demográfiai hullámvölgy, s meg kell küzdeni a gimnáziumok és néhány divatos szakterület elszívó hatásával is. A Bolyai sohasem tekintette magát elitiskolának, bár az elmúlt évtizedekben a magyar szakképzésben komoly elismertségre tettünk szert. Iskolánkban a felzárkóztatás, a tehetséggondozás és a képességek kibontakoztatása mindig is kiemelt szerepet kapott. Végzős tanulóink felsőfokú továbbtanulási aránya országos szinten is előkelő helyre rangsorolja iskolánkat. A szakma megszerettetésének köszönhetően a diákok zöme szakirányban tanul tovább, hiszen az iskola elsősorban műszaki pályákra készít fel. Tovább tanulóink döntő többsége az Óbudai Egyetemen, legjobbjaink a Budapesti Műszaki Egyetemen folytatják tanulmányaikat.

A kollégium tanulói az ország minden részéből jönnek hozzánk. Körülbelül egyharmaduk a Bolyaiban tanul. Nagyobb részük más budapesti műszaki, informatikai jellegű képzést folytató szakközépiskola diákja. Jelenlegi létszám-keretünk 81 fő. Határon túli magyar nemzetiségű diákunk évente 5 - 6 fő.

2.3.Az oktatók közössége(nevelőtestület)

Nevelőtestületünk- elsősorban a műszaki jelleg következtében - az ország pedagógustársadalmánál egészségesebb férfi-nő arányt tükröz. A tapasztalt idősebb kollégák mellett meghatározó a középkorú réteg, s elkötelezett fiatalok egészítik ki a testületet. Valamennyien szakmailag és pedagógiai szempontból is jól felkészültek.

A nevelőtestület tagjai mindig fogékonyak az újra, többségüket a jobbítás, a változtatás állandó igénye jellemzi. Folyamatosan kihasználjuk a lehetőséget a hazai és külföldi továbbképzéseken, tanulmányi utakon a széleskörű tapasztalatcserére és a szakmai-pedagógiai látókör szélesítésére. Tanáraink nemcsak átveszik az új oktatási programokat, hanem tevélegesen alakítják és irányítják ezek kidolgozását. A testület meghatározó hányada részt vállalt és igen nagy tapasztalatot szerzett a közismereti és a szakmai tantervek folyamatos megújításában, a szakmai és vizsgakövetelmények, a központi programok, a szakmai előkészítő tantárgy érettségi dokumentumai elkészítésében és korszerűsítésében.

Az intézmény nevelőtestülete évente legalább kétszer nevelési értekezleten megismerkedik az új pedagógiai módszerekkel, elméletekkel, aktuális jogszabályi változásokkal.

2.4.Az intézmény kapcsolatrendszerre

Az iskola kapcsolatai az irányító hatóságokkal és háttérszervezeteikkel, a gazdálkodó szervezetekkel, valamint a hazai és a határon túli iskolákkal meghatározó értékűek.

A középiskolai képzési modell folyamatos fejlesztése során az iskola kapcsolatai jelentősen bővültek. A modellek kialakítása, a tantervek és eszközlísták elkészítése során a szaktanárok folyamatosan eljuthattak az ország számos hasonló szakközépiskolájába. Közismereti és szakmai tanárok kerültek egymással szinte napi munkakapcsolatba, értékes tapasztalatokat gyűjtve egymástól. Hasonló előnyöket jelentett az OKJ bevezetésének előkészítésében, a szakképzési dokumentumok kialakításában vállalt tanári fejlesztő tevékenység. Az együttműködések révén az iskolák hivatalos kapcsolatrendszere is szorosabbá válhatott.

A fejlesztő munkálatok során közelebb kerülhettünk a minisztériumok, a háttérintézetek és akkori fenntartónk, a Fővárosi Önkormányzat irányító munkatársaihoz.

A gazdaság szereplőivel is meghatározóak a kapcsolataink. Az iskola a profiljának megfelelő vállalatokkal és vállalkozásokkal is keresi az együttműködési lehetőségeket. A kollégiumban más szakközépiskolák tanulói is elhelyezést nyernek, a diákok kicserélhetik tapasztalataikat egymással. A kollégium programjai szélesítik tanulóink ismereteit.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és az Óbudai Egyetem Tanárképző és Mérnökpedagógiai Központjaival gyakorló iskolai kapcsolatban állunk. A mérnök-tanári és műszaki oktató szakon tanuló hallgatók nálunk végzik nevelési, hospitálási és tanítási gyakorlatukat. Vezetőtanáraink szakmai és pedagógiai felkészültsége, valamint az intézmény átlagosnál jobb felszereltsége megfelelő gyakorló terepet biztosít a jövő mérnök-tanár generációjának. Tanáraink az Óbudai Egyetemen végzős hallgatók rendszeres szakdolgozati konzulensei és bírálói.

Testvériskoláink, nemzetközi kapcsolataink meghatározóan hozzájárultak ahhoz, hogy diákjaink széles látókörű, nyitott személyiségekké váljanak, és megismerkedjenek a Kárpát-medence

és más régiók népeivel és kultúrájával. E kettős cél érdekében kapcsolatokat építünk és ápolunk határon túli iskolákkal. Ennek keretében lehetőség szerint évente diákok és tanárok részvételével csereprogramokat szervezünk.

- A közös anyanyelv és kultúra, valamint a hasonló szakmák tanulása köt bennünket az alábbi határon túli magyar intézményekhez:

Elektromaros Ipari Iskolaközpont, Marosvásárhely, Románia
Komáromi Ipari Középiskola, Rév-Komárom, Szlovákia,
Műszaki Iskola, Ada, Szerbia.

Ezen három iskola bevonásával minden tanévben változó helyszínen, nemzetközi komplex elektrotechnikai versenyt is szervezünk.

- A Bolyai nevet viselő Kárpát-medencei középiskolákkal kialakított kapcsolat lehetővé teszi diákjainknak hazánk és a szomszédos országok jobb megismerését, névadónk emlékének sokrétűbb megőrzését. A Bolyai nevet viselő intézmények:

Bolyai János Középiskola, Aknaszlatina, Ukrajna,
Bolyai János Gimnázium, Kecskemét,
Bolyai János Gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola, Ócsa,
Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, Románia,
Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Közgazdasági Szakközépiskola, Mosonmagyaróvár,
Bolyai János Gimnázium, Salgótarján,
Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, Szombathely,
Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Zenta, Szerbia.

Kölcsönös tanár-diák csereprogram keretében évenként öt-öt diák kísérő tanárral látogatja meg a partner intézményt. A látogatások során erősödik a gyerekek nyelvi kompetenciája, s a közösségi érzések erősödésében szerepet játszik az idegen nyelvi közeg motivációs hatása.

Kapcsolatainkat tovább bővítette, hogy az új évezred iskolánk történetében az iskolarendszeren belül és azon kívül is új felkészítési-vizsgáztatási lehetőségeket hozott.

Intézményünk csatlakozott a **CISCO Hálózati Akadémia** programjához és szervezetéhez. A szigorúan non-profit szakképzési program és hálózat oktatási intézmények, vállalatok, a kormányzat és a Cisco Systems közötti együttműködés eredményeként jött létre. A program alapját a folyamatosan bővített, modellértékű, e-learning alapú tananyag képezi. A képzés fenntartását pályázatok megnyerésével beszerzett, értékes hálózati berendezések beállítása és szaktanáraink folyamatos felkészítése teszi lehetővé

II. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

1. A szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai

A Nemzeti Alaptanterv az alábbi célokat, feladatokat, kulcskompetenciákat és fejlesztendő területeket jelöli ki a technikumok számára:

1.1.Célok, feladatok

A középiskola általános célja, hogy érvényesítse a humánus értékeket, közvetítse az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre.

A technikum szakmai érettségi végzettséget adó érettségire, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, szakirányú munkába állásra felkészítő, valamint általános műveltséget megalapozó négy középiskolai évfolyama van, ahol az ágazathoz tartozó, érettségéhez kötött szakképesítések közös elemeinek tartalmát magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is folyik az egységes kerettanterv szerinti közismereti képzés mellett. A technikumban folyó nevelés, a képességek fejlesztése, a közismereti oktatás és a szakmai oktatás szerves egységet alkot.

Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát a középiskola azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez nélkülözhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával.

A középiskola feladata, hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására.

1.2.Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismer közösségi egyezségeket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Érti az etikai elvek, a normák és a törvények

kapcsolódását. Képes értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat értékkonfliktusok kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosul benne munkásságuk (egyetemes) jelentősége. Ismeri a szakmája fejlődésével kapcsolatos fontosabb magyar találmányokat, a szakmájában ismert kiemelkedő magyar személyiségeket. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, kontextusával, hagyományaival. Részt vesz a nemzettel, a hazával való érzelmi azonosulást erősítő tevékenységekben. Ismeri a népi hagyományokon és vallási gyökereken alapuló éves ünnepkört, van tapasztalata ezekhez kötődő szokásokról. Ismeri lakóhelye és iskolája környékének természeti és kulturális örökségét, tisztában van a helytörténeti események főbb állomásaival. Ismer az UNESCO kulturális örökség kincséhez és a magyar örökséghez tartozó kiemelkedő jelentőségű hazai természeti és kulturális értékeket. Tájegységekhez kötve is ismer hungarikumokat. A hagyományos (népi) életmód, szokások megismerésén keresztül értékeli ezek fenntarthatósággal kapcsolatos szerepét. Ismeri a nemzeti kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, képes az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyével kapcsolatban érvelni. Ismer a demokratikus jogok fenntartásáért küzdő szervezeteket, és tud példát hozni az ENSZ és az Európai Unió ezzel kapcsolatos tevékenységére. Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a jó együttműködésre az együttélésben. Képes a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismeri a civil szervezetek működési formáit és lehetőségeit.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanulóban tudatosul, hogy számos olyan mindennapi élethelyzet van, ahol az ember személyisége alapvető befolyással bír céljai elérésére, a társas kapcsolatai alakítására, feladatai elvégzésére. Tisztában van a társas kapcsolatok építésének lényegével és az emberi együttműködés lehetőségeivel. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Tud különbséget tenni az ideális és a reális énkép között, és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagáról alkotott képet. Felismeri a normakövetés szerepét, fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló tudatosan készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga

ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékoság-takarékoskodás alapvető technikáit. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. Értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Képes egészséges étrend összeállítására, ismeri a mennyiségi és minőségi éhezés, valamint az elhízás kockázatait. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Képes stressz oldó módszereket alkalmazni, választani. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, tudatosan tartózkodik ezektől. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice-szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó betegtájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a betegjogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, ismeri ezek alapvető hatásmechanizmusát, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló felismeri, ha szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mérten kötelességének érzi a segítségnyújtást és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érti a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés különbözőségeit. Konkrét példán keresztül érti, hogyan függ össze a fenntarthatóság három vetülete (a gazdaságossági, a környezeti és a szociális fenntarthatóság) globális problémákkal. Belátja, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Képes fokozatosan megérteni és értelmezni egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban

felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Érti a nemzetközi összefogás jelentőségét a fenntarthatósággal kapcsolatban.

Pályaorientáció

Tudatosul a tanulóban, hogy élete során többször pályamódosításra kerülhet sor, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik tervezett szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Felkészült az álláskeresésre, tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Érti, hogy ezek közül melyek piacképesek, és melyek állnak kapcsolatban az általa kitűzött céllal, illetve, hogy a munkáltató érdeklődését melyek keltik fel igazán. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló rendelkezik ismeretekkel az Euro-övezetről, a valutaforgalomról, a tőzszeindexről, a GDP-ről és ezek hatásairól az ő személyes életében. Törekszik arra, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitelben elégítse ki. Érzékeli az anyagi és a kapcsolati tőke értékét és szerepét a társadalomban. Képes eligazodni pénzügyi és közgazdasági fogalmak között. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson és azt használja,

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

A tanuló megtanul jegyzetelni, képes kiemelni a lényegét a hallott vagy az olvasott szövegből. Képes saját tanulási stílusának, erősségeinek és gyengeségeinek megfelelő tanulási stratégiák kialakításával önálló tanulásra. A tanuló ismeri az időmenedzsment jelentőségét, alkalmaz ezt segítő technikákat. Képes a különböző információkat különböző formában feldolgozni és megszerezni, használ tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. A tanulás folyamatában gyakorolja a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. Tud különböző természeti és társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani; alkalmazza a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit ezek értelmezésében.

1.3.Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló alkalmazza hétköznapi kommunikációs helyzetekben a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására és értelmezésére. Szabatosan használja a választott szakmacsoport tanult szakszókincsét. Kritikus és kreatív módon vesz részt az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Képes szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet minden fontos területén a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a nagyobb anyaggyűjtést, önálló munkát igénylő szövegek alkotására. Törekszik a normakövető helyesírásra, képes az önálló kézikönyv-használatra. Képes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására, értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló képes tudatos nyelvtanulóként tanulni a nyelvet. Képes nyelvtudását önállóan fenntartani és fejleszteni. Képes az idegen nyelvet saját céljaira is felhasználni utazásai, tanulmányai során. Megérti a fontosabb információkat a világos, mindennapi szövegekben. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, az érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Matematikai kompetencia

A tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analízáló és szintetizáló képessége. Megérti a matematikai bizonyítást, képes a matematikai szakkifejezéseket szabatosan használni, biztonsággal alkalmazza a megfelelő segédeszközöket. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezt tudja alkalmazni a jelenségek megértésében, a problémák megoldásában a mindennapi élet különböző területein is. Felismeri a matematikai műveltség szerepét és fontosságát a valós tények feltárásában, más tudományokban és a mindennapi gyakorlatban is.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet jelenségeit és folyamatait. A technikai fejlődés fontosságának felismerése mellett belátja az alkalmazott technikák és technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait. Képes meghatározott szempontoknak megfelelően megtervezni és végrehajtani megfigyeléseket, kísérleteket, és azok eredményeiből reális és helyes következtetéseket levonni. A tanuló képes mozgósítani és alkalmazni természettudományos és műszaki műveltségét a tanulásban a választott szakma elsajátítása során és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldásában.

Belátja a fenntarthatóságot középpontba állító környezeti szemlélet fontosságát, képes és akar cselekedni ennek megvalósulása érdekében. Egyre jobban megérti a lokális folyamatok és döntések egyes regionális és globális következményeit.

Digitális kompetencia

A szakközépiskolában a tanuló képes a számítógép nyújtotta lehetőségek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentációkészítés) igényes, esztétikus, önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Gyakorlattan kapcsolódik be az információ megosztásba, képes részt venni az érdeklődési körének, választott szakterületének megfelelő együttműködő hálózatokban. Felismeri és ki is használja az IKT nyújtotta lehetőségeket, a kreativitást és innovációt igénylő feladatok, problémák megoldásában saját szakterületéhez kapcsolódóan. A tanulóban kialakul az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magtartás, elfogadja a kommunikáció és az információ felhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére. Ismeri a szerzői jogból és a szoftvertulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi elveket, figyelembe veszi ezeket a digitális tartalmak felhasználása során.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott a személyek és kultúrák közötti párbeszédre. Él a véleménynyilvánítás lehetőségével a közösséget, a társadalmat érintő kérdésekben. Képes érveit megfogalmazni és vita-helyzetben is kulturáltan kifejezni, meghallgatni és elfogadni mások véleményét. Figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük. Képes helyes döntéseket hozni, illetve segítséget elfogadni konfliktushelyzetekben. Képes a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. Igyekszik a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan részt venni az őt érintő közügyekben. Nyitott és érdeklődő a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt, képes a különböző szinteken hozott döntések kritikus és kreatív elemzésére. Pozitív attitűdje alakul ki az emberi jogok teljes körű tisztelete, ideértve az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartása iránt, törekszik a személyes előítéletek leküzdésére, képes a kompromisszumra. Kialakul a reális alapokon és ismereteken nyugvó nemzeti identitástudata, a hazához, illetve az Európához való kötődése.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi-gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre reálisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. Érdeklődik a választott szakterületéhez kapcsolódó gazdasági kérdések iránt, és képes ezzel kapcsolatos elképzeléseket megfogalmazni. A pénz, a gazdaság, a vállalkozások világához kapcsolódó témákról szóló vitákban képes ismereteit felhasználva érvelni. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét és választott szakterületét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt. Mind reálisabban méri

fel tevékenysége kockázatait, adott esetben képes ezek vállalására. Problémamegoldó tevékenységét egyre inkább a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosul benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Megérti az európai országok, nemzetek és a kisebbségek kulturális sokféleségét, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepét. Nyitott műalkotások befogadására, képes a koncertélmények, színházi előadások, filmek és képzőművészeti események életkorának megfelelő szintű értelmezésére. Képes makettek, modellek konstruálására, belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezésére. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz eszközhasználat szintjén tud írni, olvasni, számolni, továbbá a tanulási folyamatban sokoldalúan tudja használni az IKT - eszközöket. Képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, képes saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív, ismeri és érti saját tanulási stratégiáit, felismeri szükségleteit és lehetőségeit, készségeinek erős és gyenge pontjait, valamint képes megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatásokat, támogatásokat. Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

1.4. Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembe vételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.”¹

1.5. Pedagógiai alapelvek, értékek

Intézményünk nevében szereplő **műszaki technikum** a korszerű, széles alapműveltséget nyújt, és egyenrangúan kezeli az intézményben folyó közismereti és szakmai képzést.

Műszaki iskolaként szakmai képzést nyújt az elektrotechnika-elektronikai és az informatikai szakmacsoportokban a szakmai ágazatoknak azon szakmaiban, amelyek tekintetében beszámíthatósággal középfokú képesítések megszerzése válik lehetővé az érvényben lévő OKJ és Szakmák Jegyzéke alapján.

Technikumként az Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központjával való szoros munkakapcsolat lehetővé teszi a villamosmérnök-tanár hallgatók nevelési, hospitálási és tanítási gyakorlatainak elvégzését. Mentor tanárai révén szakmai bemutató órákat rendez, s szakmai és pedagógiai továbbképzések számára színteret biztosít.

Az érettségi vizsgával minden irányban fenntartja a továbbhaladás lehetőségét, és felkészít a szakirányú továbbtanulásra.

A kifutó rendszerű képzés **közismereti tantárgyi programját** alapvetően meghatározza az elmúlt években kialakított középiskolai modell kitejlesedéséből, a fővárosi kerettantervek bevezetése alapján alkotott, átdolgozott helyi tanterv.

Az iskola **képzési céljai és funkciói** az önmeghatározásból adódnak. Nevezetesen: magas szintű közismereti és szakmai alapozó képzés biztosítása, valamint felkészítés elsősorban a szakirányú továbbtanulásra. A képzést az iskola jogi és szakmai jogosítványai, ill. a mindenkori piacgazdaság változó igényei befolyásolják.

Az alapelvek megfogalmazását a hagyományok, a nevelési és oktatási elképzeléseink határozzák meg. Mindezek alapján Nevelési tervünk az alábbi **alapelveket** rögzíti:

- Biztosítjuk tanulóink számára, hogy a tájékoztatás és az ismeretek közlése tárgyilagosan és többoldalú módon történjék.
- Biztosítjuk a vallási, világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését. Vallási és világnézeti tanítások igazságáról nem foglalunk állást, a semlegességet képviseljük.
- Szilárd értékrendet, az életkori sajátosságokhoz szabott konkrét társadalmi kapaszkodókat akarunk nyújtani diákjainknak.
- Nyitottak vagyunk az új pedagógiai módszerek irányában.
- Csak közösen vállalható célokat állítunk a nevelőtestület elé, s csapatmunkára építünk.
- Az iskola mindenkori képzési rendszerének keretein belül hajtjuk végre fejlesztési elképzeléseinket.
- Gyermekközponúságot, teljesítményre ösztönző tanítást hirdetünk.

- Helyi tantervünk a Nemzeti Alaptanterv és a szakmánként meghatározott képzési és kimeneti követelmények figyelembevételével határoztuk meg.

1.6. A nevelő-oktató munka céljai, feladatai

Az iskola *nevelési célkitűzései* a rögzített alapelvek, a konszenzuson alapuló elképzelések, körünk modern emberi elvárásai és a képzési modell alapján határozhatók meg. A kitűzhető célok az embereszményre, az oktatás-nevelés folyamatára és az iskola működtetésére vonatkoztathatók. A célok egyik része a bemenetre, másik csoportja a kimenetre, valamint a pedagógiai folyamat egészére irányul. Közös céljaink az alábbiak:

- Évente felfrissített beiskolázási programmal, megfelelő vonzerővel biztosítjuk a minőségi tanulói utánpótlást.
- Korszerű alpműveltség, tudatos orientáció, széles körű szakmai alapozó képzés megvalósításával innovatív tudást alakítunk ki a tanulóknban.
- Közismereti és szakmai ágazati területen lehetőségeinktől függően felkínáljuk a választás lehetőségét, biztosítjuk az érettségire, a szakirányú továbbtanulásra történő felkészítést.
- Fontosnak tartjuk a tanulói képességfejlesztést.
- Törekszünk a tanulás megtanítására, az eredményes tanulási módszerek és technikák elsajátíttatására.
- Feladatunknak tekintjük a tanulók felzárkóztatását s a tanulási és szocializációs hátrányok csökkentését.
- A 9.évfolyamon szeptemberben felmérjük a tanulók hozott ismereteit, készségeit; az értékelést csak a tanítás-tanulás folyamatába ágyazva, a fokozatosság elvét betartva kezdjük meg.
- Változatos módszerekkel továbbfejlesztjük a tehetséggondozást.
- Meghatározó célnak tekintjük, hogy tanulóink az általános műveltség és a szakmai alapozó ismeretek birtokában a speciális szakképzés és a továbbtanulás területén egyaránt sikeresen érvényesülhessenek.
- Közösségteremtő erőnek tekintjük a szilárd értékrendet, a humanista elkötelezettséget, a toleranciát, az egészséges lokálpatriotizmust és az ezekből származtatható modern hazafiságot.
- Törekszünk a nemzeti kultúra ápolására és közvetítésére.
- Törekszünk az előítéletektől mentes, felelősségteljes gondolkodású, alkotó szellemű, kiegyensúlyozott személyiségű, fegyelmezett magatartású és megbízható tanulók nevelésére.
- Minden helyzetben törekszünk a problémák nyílt, őszinte feltárására és megbeszélésére.
- Az érdeklődés felkeltésével és ébren tartásával a tárgyi tudás elmélyítését, rendszeres szerepeltetéssel a kommunikációs készség fejlesztését célozzuk meg.
- A tanári szabadság tiszteletben tartása mellett egy szabályokban lefektetett, kiszámítható és egységre törekvő értékelési rendszert alkalmazunk.
- A szakmai alapozó tananyag folyamatos karbantartásával a műszaki gyakorlatban praktikusan alkalmazható tudásanyag oktatását valósítjuk meg.
- Tudatosan vállaljuk és ápoljuk az iskola értékes hagyományait, s újak kialakítására törekszünk.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlődés az ember egész életét átszövő, életkori ciklusaitól és életeseményeitől függő, hol gyorsabban, hol lassabban ható folyamat. Személyiségünk alapvetően interperszonális kapcsolataink történései útján fejlődik.

Iskolánk pedagógiai tevékenységének meghatározó célja a tanulók személyiségének, a bennük rejlő sokirányú fejlődési lehetőségeknek minél teljesebb kibontakoztatása. A nevelés, amely áthatja az oktatás teljes rendszerét, személyiségformáló erővel hat. E folyamat egyik sarkalatos pontja az értékközvetítés, amely közösségfejlesztő és individuális fejlesztő funkciót tölt be. A személyiségfejlesztés alapvető feladata a személyiség ösztönző funkciójának fejlesztése, a magasrendű szükségletrendszerek kialakítása, az értékközvetítés, amely az iskolában a nevelés és oktatás együttes hatásával valósulhat meg. A személyiségfejlesztés alapvető színtere a gyerek-központú iskola, ahol az oktatási folyamat minden lehetőségét fel kell használni a nevelési célkitűzések teljesítése érdekében.

Az iskolai nevelés beleágyazódik a tanulói tevékenység folyamatába, az egyén konstruktív életvezetésére irányul, s új, fejlesztő jellegű magatartásformák kiépítését célozza meg. Ha az iskolai életképes az egyén tevékenységrepertoárját fejleszteni, akkor a személyiségfejlesztés területén eredményt érhetünk el.

Minden nevelési feladat magatartási követelményeket tartalmaz, a nevelő hatás sokszor indirekt módon érvényesül.

2.1. Iskolánk személyiségfejlesztésének jellemzői

- Az iskola széles tevékenységkínálatával, változatos pedagógiai módszereivel, személyiségfejlesztő oktatásával az élményszerzés örömét szeretné megvalósítani.
- Az oktató-nevelő tevékenység kialakítja a konstruktív szokások (olvasás, munka, kulturált szórakozás stb.) rendszerét, s tudatosan vállalja, hogy az egyik legfontosabb emberi érték a konstruktív életvezetés.
- A nevelőtestület vállalja a pedagógus hatékony modellközvetítő szerepét, mint a személyiségformálás egyik legfontosabb eszközét.
- Az iskola pedagógiai tevékenységével fejleszti a tanulók motivációs bázisát, s törekszik az intellektuális tevékenység megszerettetésére, a permanens önképzés szükségletének kialakítására.
- Az iskola nevelői tevékenységében törekszik a családi szocializációban mutatkozó hiányok pótlására: a morális magatartás, a társas viselkedési normák elsajátíttatására, a viselkedési készség gyarapítására, a segítő, karitatív, egymást tisztelő, empátiás magatartás kiépítésére, az illemszabályok betartatására.
- Az iskola lehetőséget és teret enged a kreatív kezdeményezéseknek, sokoldalúan felkészíti tanulóit a teljesítményhelyzetekhez való alkalmazkodásra (tehetséggondozó szakörök, tanulmányi versenyek, pályázatok).

- Az intézményben folyó nevelés hangsúlyt fektet az önismeret-fejlesztésre (önismereti órák, osztályfőnöki órák, iskolán kívüli lehetőségek formájában).
- A különböző szakkörök működtetésével, a színvonalas iskolai ünnepélyekkel a tanórai tevékenységen túl is lehetőség nyílik az intellektuális, esztétikai és érzelmi nevelés fejlesztésére.
- A nevelőtestület minden területen fejleszti a hatékony kommunikációt, a véleményalkotást, a döntéshozatal, a problémamegoldás, a magabiztosság képességeinek gyakorlását (szóbeli feleletek, versenyek, vitakörök, diák önkormányzati feladatok).
- Nevelési programunk hazaszeretetre, a kulturális értékek megbecsülésére, értékóvó magatartásra, a természet megvédésére nevel (ünnepélyek, versenyek), fejleszti az önkormányzati és a közösségi érzést, a sportszellemet.
- Nevelési rendszerünk - a gyermekvédelem lehetőségeivel is élve - pedagógiai módszereivel segíti a személyiségfejlődésben zavart szenvedő tanulókat.

2.2.A személyiségfejlesztés területei

A serdülőkori válságok eltorzíthatják a személyiség szerveződését, akadályozhatják a rendszer integrált működését. A személyiség fejlődését célzó tevékenységben a fő figyelem a pszichikus jelenségek felismerésére, tudatosítására irányul. A személyiségfejlesztés legjellemzőbb területei az alábbiak:

- **Önismeret:** a személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek kialakítása, az önuralom fejlesztése (indulatok, agresszív érzelmek kontrollálása).
- **A tanulás tanulása:** a személyiségjegyekkel összehangolt egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítása valamennyi tantárgyban.
- **Társas kapcsolatok:** készség, képesség és igény a tartalmas, harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és ápolására.
- **Konfliktuskezelés:** képesség és igény a konfliktusok konstruktív módon történő kezelésére, a megélt konfliktusok hasznosítására az önismeret fejlesztésében, társas kapcsolatok minőségének javításában.
- **Lelki egészség:** a lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakulása.
- **Testi egészség:** az egészségnek mint alapértéknek az elfogadása, az egészségmegőrzés igényének felkeltése, az egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése, készség és képesség ezek leküzdésére.
- **Viselkedéskultúra:** a mindennapi együttéléshez szükséges civilizációs szokások kialakulása és megszilárdulása.
- **Pályaorientáció:** képesség a munkaerőpiacon történő eligazodásra, az egyéni vágyaknak, törekvéseknek a lehetőségekkel történő összehangolása. Felkészülés az életre szóló tanulásra.

- **Jelenismeret:** eligazodás a jelen társadalmi változásaiban, ellentmondásaiban, saját álláspont kialakítása a történésekkel kapcsolatban.
- **Felelős állampolgár nevelése:** a jogok és kötelességek ismerete az iskolában és a társadalomban, a demokráciának mint értéknek az elfogadása, közös szabályok, normák alkotásához és működtetéséhez szükséges szemlélet kialakulása, az általánosan érvényes normákhoz, a kodifikált törvényekhez való konstruktív viszonyulás, igény és szándék a saját előítéletekkel való szembesülésre, ezek leküzdésére, illetve a másság elfogadására.
- **Globális problémák:** a világ problémái iránti egyéni felelősség belátása, a kapcsolódó egyéni aktivitás terének megtalálása, a világ dolgai iránti érdeklődés, a folyamatos tájékozódás iránti igény felkeltése.

A tanulók személyiségének fejlesztése elsősorban a nevelőtestület, de az iskola valamennyi dolgozója aktív közreműködésével valósulhat csak meg. Ebben a folyamatban a legfontosabb láncszem a tanuló osztályfőnöke. Az ő kitüntetett hivatása, hogy figyelje, kövesse és a lehetőségeihez képest irányítsa tanítványai személyiségének fejlődését.

3. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Legalapvetőbb közösség a család, amelybe az egyén beilleszkedik. A család alapvetően meghatározza, formálja a gyermek fejlődését, másokhoz való viszonyát. A család meghatározó kötődéseket alakíthat ki, amelyeket az iskolába kerülve lehet és kell alakítani, fejleszteni.

Pedagógiai céljaink, alapelveink fontos eleme iskolánk közösségének, közösségeinek fejlesztése. Intézményünkben több különböző szintű közösség szerveződik, működik, él együtt. E közösségek részben egymásra épülve szerveződnek, részben egymástól függetlenül alakulnak, működnek, fejlődnek. Közösségeinket a közös célok, feladatok teremtik meg és a közös élmények, eredmények, sikerek (kudarok) fejlesztik, erősítik. Az egyén fejlődése nem választható el a közösségek fejlődésétől, hiszen kölcsönösen hatnak egymásra.

3.1. Az osztályközösségek meghatározó szerepe

Intézményünk két legnagyobb közössége az iskola és a kollégium. Az iskolában a diákok hagyományos osztályokba osztva tanulnak. A közösségfejlesztés talán legfontosabb színtere az osztály. Mivel a tanuló életének tetemes idejét tölti ebben a közösségben, nagyon meghatározó számára annak légköre, szellemisége, hatása, a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszer. A középiskolai osztályközösség az ekkorra már elég jól kialakuló eltérő szokásokkal, szerteágazó alapismeretekkel, különböző szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége. Minden tanévben maximum egy alkalommal részt vehetnek az osztályok olyan értékes, kiemelt programon, melynek a szervezők által előre meghatározott időpontja van, ezért csak tanítási időben megvalósíthatóak (Euroscola, Búvösvölgy, Parlamenti különóra, Demokráciajáték). Az osztályközösségi munka szervezésében, irányításában kulcsszerep jut az osztályfőnöknek. Az osztályfőnökök tevékenységét az osztály diákbizottsága segíti.

Fontos az osztály közös céljainak és szilárd közös értékrendjének meghatározása és elfogadtatása. Az osztályközösség az alábbi feladatokban játszhat meghatározó szerepet:

- minden egyes tanuló pozitív irányú befolyásolása, az agresszív magatartás kerülése, a konfliktusok más módon való megoldása,
- az egyéni értékek felismerése,
- egymás tiszteletben tartása,
- egymás kölcsönös segítése a tanulásban, az egyéni beilleszkedési problémákban, a másik gondjainak felismerése, problémáinak megoldásában segítő szándék,
- a másság elfogadása, tolerancia.

3.2. A hagyományok szerepe a közösségfejlesztésben

Az osztályoktól függetlenül iskolánkban számos közösség alakul és működik a diákok különböző érdeklődési köre szerint, önkéntes szerveződés alapján. Ilyenek például a hagyományos szakkörök, az önképzőkörök vagy a sport szakosztályok.

Iskolai hagyományaink őrzése, ápolása és továbbfejlesztése szervesen illeszkedik nevelési elgondolásainkba. A hagyományok ápolásának célja, hogy diákjaink ne csak racionálisan, hanem érzelmileg is kötődjenek iskolájukhoz. A hagyományok őrzése sajátos arculatot biztosít az iskolának, és segít megkülönböztetni intézményünket a többi hasonló képzést nyújtó iskolától. Színesíti a diákéletet, tovább bővíti a tanórán kívüli foglalkozási lehetőségeket, a szabadidő kulturált és egészséges eltöltését, fejleszti az együttműködési készséget, és segíti a harmonikus emberi kapcsolat kialakítását.

3.2.1. Kulturális hagyományaink

- Az évente megrendezett **ünnepélyeink** - aktualitásuk mellett - jó alkalmat teremtenek kulturális céljaink megvalósítására. Megünnepeljük az iskolai élethez kötődő eseményeket, mint a **tanévnyitó és tanévzáró iskolagyűlés**, valamint a **szalagavató bál** és a **ballagás**.
 - Iskolai ünnepélyen emlékezünk meg **1956. október 23**-a eseményeiről, hőseiről és történelmünkben betöltött szerepükről. **1848. március 15-re** múzeumlátogatás keretében emlékezünk évfolyamonként eltérő helyszínen (Nemzeti Sírkert, Nemzeti Múzeum, Petőfi Irodalmi Múzeum, Hadtörténeti Múzeum, Városismereti séta).
- Megemlékezést tartunk az **aradi vértanúk emlékére** október 6-án, a **kommunizmus és a holokauszt áldozatairól**, valamint a **nemzeti összetartozásról** június 4-én. Ezek az ünnepélyek és megemlékezések lehetőséget kínálnak irodalmi és zenei művek meghallgatására, dramatizált alkotások előadására. Műfaji sokszínűségre törekszünk, ezért az irodalmi színpados megemlékezés mellett közösen filmet nézünk, emlékhelyeket látogatunk, vetélkedőket szervezünk, iskolánk könyvtárában emlékkiállítást szervezünk.
- Az iskolai élet híreit és eseményeit bemutató **honlap** lehetőséget biztosít a diákélet és az iskola eseményeinek bemutatására. Ugyanez a feladata az Iskolai Diákbizottság által működtetett honlapnak is.
- A hagyományos iskolai szintű ünnepélyek műsorainak összeállításában és lebonyolításában igen nagy szerepet vállal az **iskolai stúdió**. Munkatársai a stúdió felszereltségével, az iskolai rádió- és TV-lánc felhasználásával, felvételekkel és hangosítással elengedhetetlen segítséget nyújtanak az ünnepek szervezőinek.

3.2.1. Az iskolai sportélet hagyományai

- Hagyományos iskolai esemény az évente megrendezett **sportnap**. Ezen a napon évente válogatott helyszíneken és sportágakban az osztályok csapatai vetélkednek egymással. Gyalog- és kerékpár túrák, akadályversenyek, sportági bajnokságok váltják évente egymást. A sportnapot a testnevelő tanárok szervezik, s a tanárok és a diákok egyaránt részt vesznek a programban.
-
- A szorgalmi időszak utolsó előtti péntekén a rendezzük meg a **8 órás focibajnokságot**. A reggel 8,00-tól délután 16,00-ig tartó mérkőzéssorozatba nem csak az osztályok csapatai, de a nevelőtestületből és az intézmény nem pedagógus dolgozóiból összeálló csapatok és öregdiákok csapatai is nevezhetnek. A rangadó az egyik legnépszerűbb iskolai szintű esemény, amelyre komolyan készülnek a csapatok, igazi erőpróbát jelent a résztvevőknek.
- Az iskola különböző atlétikai számokban nyilvántartja az **iskolacsúcsokat**. Az előírt körülmények között elért és hitelesített rekordokat a testnevelő tanárok naprakészen vezetik, s azokról a sport faliújság állandó rovata tudósítja az iskola közvéleményét.
- Minden tanév hagyományos sporteseményeit jelentik az **iskolai csapatbajnokságok**. A Bolyai labdarúgásban és kosárlabdában, röplabdában és lövészetben megrendezi az osztályok közötti küzdelemsorozatot. Ugyanezen sportágakban az iskola benevezi válogatott csapatait a fővárosi iskolák bajnokságaiba is.
- Az intézmény elsősorban nyáron, **evezős** és **kerékpártúrákat és táborokat** szervez.

3.2.3. Beiskolázási hagyományaink

- Az intézmény általános iskoláknak szóló **színes tájékoztató kiadványát** minden évben aktualizálva megküldi a várható beiskolázási területünkön működő általános iskoláknak.
- Az iskola minden évben részt vesz országos, fővárosi és kerületi **iskolabörzéken**. Ezekre a programokra az iskola tanárai és diákjai egyaránt felkészülnek, kiállítással, szórólappal, az iskolát jellemző működő berendezésekkel segítik a népszerűsítést.
- Az iskola minden tanév őszén **nyílt hetet** szervez végzős általános iskolások számára. Az akció alapvető célja az iskola minél szélesebb körben történő bemutatása, népszerűsítése az érdeklődők számára. Ebben az időszakban az általános iskolások és szüleik „működés közben” ismerhetik meg az iskolát. Részletes tájékoztatást kapnak nevelő-oktató munkánkról, megnézhetik szaktantermeinket, a műhelyeket és laboratóriumokat. Lehetőséget biztosítunk továbbá tanórák meglátogatására is, hogy ezzel is segítsük a nyolcadikosok pályaválasztását.
- Minden évben **nyílt napon** várjuk az érdeklődő diákokat. Ekkor számos érdekes, izgalmas program keretében ismerkedhetnek meg a tanulók tanárainkkal, intézményünk szellemiségeivel. A programokon pecsétet szerezhetnek az érdeklődők a Bolyai útlevelebe, s ez a dokumentum plusz pontot jelent a felvételi eljárás során.

3.2.4. A közösségfejlesztés egyéb hagyományos színterei, rendezvényei

- **IDB tábor**

A nyári tábor a programban az új tanévre történő felkészülés első állomása az iskolai diákönkormányzat számára. A tábor célja az éves programterv elkészítése, valamint a diákönkormányzat vezetőségének megválasztása, ill. megerősítése. Az együtt eltöltött 2 nap szabadidős programokkal összekötve a csapatépítést is szolgálja. A táborban kommunikációs és személyiségfejlesztő tréningen vesznek részt a diákönkormányzat tagjai. A tábor résztvevői felkészülnek az ezt követő Gólyatábor leendő kilencedikesének a fogadására, a gólyák foglalkozásainak a megtartására.

- ***Gólyatábor***

A tanév nyitányaként augusztus végén szervezzük. Célja, hogy a leendő kilencedikesek megismerkedjenek egymással, osztályfőnökeikkel, új iskolájuk szellemiségével, az iskola rendjét meghatározó előírásokkal és szabályokkal, az iskolai diákönkormányzattal. A diákok az ismerkedésen túlmenően személyiségfejlesztő, kommunikációs és kapcsolatteremtő tréningeken is részt vesznek. A tábor munkájában fontos szerep jut a felsős diákoknak, akik segítik a tanárokat és a gólyákat. A gólyatábor nem csak az új bolyaisok befogadásának, beilleszkedésének első lépcsője, de fontos esemény az iskolai diákönkormányzat életében is. A leendő bolyaisok gólyatáborban való részvételét a szülők finanszírozzák.

- ***Gólyabál***

A kilencedikesek „bolyaissá” avatásának színtere az október folyamán megrendezésre kerülő esemény. A kilencedikesek – akik néhány hete már alkalmazkodnak a középiskola légköréhez és rendjéhez – már bátrabban vesznek részt a rendezvényen, mely elsősorban kötetlen szórakozási, kapcsolatteremtési lehetőséget nyújt.

- ***Szalagavató bál***

Az érettségi előtt álló évfolyam (12.évfolyam) hagyományos rendezvénye december elején. Rendszeresen külső helyszínen zajlik, ünnepélyes szalagtűzéssel kezdődik, és bállal folytatódik. Az ünnepségre meghívást kapnak az ünnepeltek szülei, hozzátartozói is. A rendezvény a szervező évfolyamtól komoly együttműködést és összehangolt tevékenységet igényel.

- ***Bolyai nap***

Az iskola egyik legrégebbi hagyománya, amelyet minden évben az intézmény névadójának születésnapjához kötődően december utolsó tanítási napján rendezünk meg. A programot az Iskolai Diákbizottság állítja össze és szervezi meg. Egyfajta fordított napként osztályok, illetve csoportok mérik össze erejüket, tehetségüket kulturális és sportvetélkedők keretében. Az iskola tehetséges tanulói itt mutatkozhatnak be vers- és prózamondás, ének-zene és egyéb műfajokban. A program hangvétele vidám és szórakoztató, beleillik az ünnepvárás hangulatába.

- ***Bolyai Gála***

A rendezvény keretet biztosít a tanárok, diákok és szülők közösségének kötetlen, jó hangulatú találkozájára. Tartalmi elemei : tanítványaink produkciói, a kiváló projektmunkák bemutatása, a Bolyai Iskolai Alapítvány kuratóriumának beszámolója az alapítvány működéséről.

- ***Egészségnap(1)***

Az iskola ősszel minden tanévben a természetben, túra keretében egészségnapra akadályversenyt rendez. Az osztályokból szervezett csapatok az akadályverseny állomásain játékos

formában ismerkednek az egészséges életmóddal, az alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretekkel, a természetvédelemmel.

- ***Egészségnap(2)***

Az iskola szakértőkkel karöltve minden tanévben tavasszal kiállítással, előadásokkal, kiscsoportos foglalkozásokkal egybekötött rendezvénysorozatot szervez az intézmény területén. Az egészségnap témái között szerepel az egészséges életmód, a káros szenvedélyek leküzdése, alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek, táplálkozási tanácsadás és egyéb hasznos egészségügyi tudnivalók. A tanulók érdeklődési körüknek megfelelően választhatnak a különböző foglalkozások közül.

- ***Ballagás***

A végzős évfolyam(13.) hagyományos ünnepi rendezvénye. Az ünnepségre meghívást kapnak az ünnepelemek szülei, hozzátartozói is. Az esemény az iskola udvarán Bolyai János szobrának megkoszorúzásával kezdődik. Az ünnepélyes utolsó osztályfőnöki óra után a ballagók végigjárják a feldíszített iskola épületét és a tantermeket, végül a diáktársaktól és tanáraiktól ünnepség keretében búcsúznak el.

- ***Főzőverseny***

A szorgalmi időszak utolsó előtti péntekén, a sportnappal és a 12 órás focival egy napon kerül megrendezésre a főzőverseny. Ezen egyének vagy csapatok indulhatnak saját maguk által a helyszínen (az iskola udvarán) elkészített étellel. Az elkészítendő ételek alapanyagához a csapatok hozzájárulást kapnak. Az alkotásokat egy tanárokból és diákokból álló zsűri értékeli. A fődij, az „Arany fakanál”. E mellett az első három helyezett jutalmat is kap.

- ***Üzemlátogatás***

Fontos cél, hogy az osztályok évente legalább egy alkalommal eljussanak egy nagy vagy közép vállalathoz üzemlátogatásra, ahol közvetlen tapasztalatot szerezhetnek jövőendő szakmájukról. A program a tanulók pályaválasztását segíti.

4. Az oktatók helyi intézményi feladatai

4.1 Az oktató kötelességei és jogai

Az oktató alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, a helyi tantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

Kötelessége különösen, hogy:

- nevelő és oktató munkája során gondoskodjék a tanuló személyiségének fejlesztéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a tanuló egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő tanulóval egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön a nevelést, oktatást segítő szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, támogassa a tehetséges tanulókat,
- előmozdítsa a tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására,
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a tanulókat,
- a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a tanuló tanulmányait érintő lehetőségekről,
- a tanuló testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,
- a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben maradéktalanul, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
- a helyi tantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szóvegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
- részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- tanítványai pályaaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- a szakmai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatát maradéktalanul teljesítse,

- pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Az oktatót munkakörével összefüggésben megilleti az a jog, hogy

- személyét, mint a pedagógusközösség tagját megbecsüljék, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák, nevelői, oktatói tevékenységét értékeljék és elismerjék,
- a pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés-oktatás módszereit megválassza,
- a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket,
- saját világnézete és értékrendje szerint végezze nevelő, oktató munkáját, anélkül, hogy annak elfogadására kényszerítené vagy készítené a gyermeket, tanulót,
- hozzájusson a munkájához szükséges ismeretekhez, intézményi és fenntartói információkhoz,
- a nevelőtestület tagjaként részt vegyen a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programjának megalkotásában, elfogadásában és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat,
- szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésben való részvétel útján gyarapítsa, részt vegyen a köznevelési rendszer működtetésével, ellenőrzésével kapcsolatos megyei és országos feladatokban, pedagógiai kísérletekben, tudományos kutatómunkában,
- szakmai egyesületek tagjaként vagy képviselőként részt vegyen helyi, regionális és országos közneveléssel foglalkozó testületek munkájában,
- az iskola könyvtárán keresztül használatra megkapja a munkájához szükséges tankönyveket, tanári segédkönyveket, az intézmény SZMSZ-ében meghatározottak szerinti informatikai eszközöket,
- az állami szervek és a helyi önkormányzatok által fenntartott könyvtárakat, muzeális intézményeket és más kiállító termeket, színházakat jogszabályban meghatározott kedvezményekre való jogosultságát igazoló pedagógusigazolvánnyal látogassa,
- az oktatási jogok biztosához forduljon.

Az oktatók feladatai

- Pedagógiai felkészültségével, felelősséggel, példamutató magatartással önállóan végzi nevelő-oktató tevékenységét.
- A nevelőtestület tagjaként részt vesz a nevelőtestület értekezletein, egyéb a neveléssel, oktatással kapcsolatos konkrét probléma megoldása érdekében rendezett összejövetelein, a nevelőtestület feladatainak ellátásában, jogainak gyakorlásában.

- Tanórai oktató-nevelő munkáját, valamint a tanórán kívüli egyéb foglalkozásokat az órarendben meghatározott beosztás szerint végzi.
- Iskolai munkájának megkezdése, illetve a tanulókkal való foglalkozás tényleges megkezdése előtt 10 perccel köteles megjelenni az iskolában, illetőleg a kijelölt foglalkozási helyen, rendezvényen, ünnepélyen stb.
- Nevelő-oktató munkáját egységes elvek alapján, módszereinek szabad megválasztásával végzi.
- Tanítási tevékenységét tantárgyanként, évfolyamonként, osztályonként, csoportonként, egész évre írásban megtervezi. A tanórán kívüli, órarend, illetve tantárgyfelosztás szerint folytatott egyéb foglalkozásokat (fakultáció, szakkör, felzárkóztatás, korrepetálás, versenyfelkészítés, tehetséggondozás,) foglalkozásonként egész évre, illetve a foglalkozás egész tartamára írásban megtervezi.
- A tanítási illetve tanórai keretben folytatott egyéb oktatásra, nevelésre vonatkozó tervét önálló koncepció szerint, a szakmai munkaközösséggel egyeztetve, úgy készíti el, hogy alkalmas legyen a munkaeszköz funkció betöltésére.
- A tanítási tevékenység terveit (tanmeneteit) a tantárgy munkaközösség vezetője szakmai konzultáció keretében fogadja el, és a szakterület irányításáért felelős igazgatóhelyettes hagyja jóvá.
- Felkészül a tanítási órákra, foglalkozásokra.
- Gondoskodik a tanításnál felhasználásra kerülő IKT eszközökről, médiumokról, kísérletező illetve mérőeszközökről.
- Gondoskodik a tanulók otthoni feladatainak kitűzéséről.
- Írásbeli dolgozatokat, feladatlapokat és egyéb a tanulók tudását, előrehaladását mérő és értékelő anyagokat készít, állít össze.
- Folyamatosan nyomon követi és értékeli a tanulók előrehaladását, teljesítményét, tudását.
- A tanulók írásbeli munkáit, dolgozatait lehetőség szerint a soron következő tanítási órára, de legkésőbb 10 munkanapon belül kijavítja, értékeli.
- Közreműködik a szakterületének megfelelő munkaközösség(ek) munkájában.
- A nevelő-oktató munka hatékonysága, eredményessége érdekében szorosan együttműködik az általa tanított osztályok osztályfőnökeivel, pedagógustársaival és a szülőkkel.
- Tanítványai szüleit az elektronikus naplón keresztül folyamatosan, valamint az éves munkatervben rögzített heti fogadóórán, az össztanári fogadóórákon és szülői értekezleteken tájékoztatja gyermekük előmeneteléről.
- Közreműködik az iskolaközösség kialakításában és fejlesztésében. Bírálataival és javaslataival előmozdítja az intézmény pedagógiai céljainak megvalósulását.
- Részt vállal a nevelőtestület (a munkaközösség) újszerű kísérleteiből.
- Közreműködik, és részt vesz az intézmény éves munkatervében szereplő és a Diákönkormányzat által szervezett rendezvényeken (ünnepségek, iskolanap, iskolabál, stb.).
- Segíti a diákönkormányzat munkáját és az intézmény hagyományainak ápolását.
- Részt vesz a gyakorló iskolai feladatok ellátásában. Segíti a hallgatók beilleszkedését. Lehetővé teszi, hogy a vezetőtanár irányításával a tanárjelöltek megismerhessék az iskola nevelő-oktató munkáját. Fogadja az óralátogatókat és a gyakorló tanárjelölteket.
- Beosztásnak megfelelően ügyeleti és készenléti szolgálatot lát el.
- Jogszámban meghatározottak és beosztás szerint helyettesítést végez.

- Ellátja a munkakörével kapcsolatos ügyviteli, adminisztrációs munkát. Vezeti az elektronikus naplót.
- Ha munkáját váratlan akadályoztatás miatt a megszabott időben nem tudja megkezdeni, legkésőbb a munka megkezdése előtt 15 perccel jelenti az igazgatónak vagy az illetékes igazgatóhelyettesnek. Minden egyéb esetben legalább egy nappal előbb engedélyt kér az igazgatótól valamely tanítási óra vagy egyéb előírt foglalkozás elhagyására, elcserelésére, illetőleg javasolja szakszerű helyettesítésének megoldását.
- A munkajogi szabályok szerint felelős a gondozására bízott eszközök, gépek, szerszámok, laboratóriumi felszerelések és eszközök, tárgyak épségéért, tisztaságáért és karbantartásáért, a leltár szabályos vezetéseért.
- A jogszabályokban meghatározott személyi adataiban és a lakáscímében történő változásokat bejelenti.
- Fejleszti szaktárgyi és általános műveltségét. Követi a szakjának megfelelő szaktudomány előrehaladását, a pedagógiai módszereinek fejlődését. Ennek érdekében felhasználja az önképzés és a szervezett továbbképzés alkalmait.
- Pedagógiai munkáját az egyetemes erkölcsi normák alapján végzi.
- Kollegáival, a szülőkkel és a tanulókkal való kapcsolatában érvényesülnek a kulturált érintkezés szabályai.
- Köteles megismerni és betartani az intézmény tűzrendészeti utasítását és a munkaköréhez szükséges munkavédelmi szabályokat.

4.2 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

- Az osztályfőnököt a munkaközösség-vezető javaslatának figyelembe vételével az igazgató bízza meg. Munkáját az igazgató és a nevelési igazgatóhelyettes utasításai és az osztályfőnöki munkaközösség megállapodásai szerint tervezi, és végzi folyamatosan.
- Feladata, hogy céltudatosan összehangolja a nevelési tényezőket.
- Alaposan ismerje meg, és fejlessze tanulóinak személyiségét.
- Személyiség- és közösségfejlesztő munkája eredményességének érdekében együttműködik az osztályban tanító tanárokkal, a kollégiumi nevelővel, a Diákönkormányzattal.
- Látogatja osztálya tanítási óráit és a tanítási órán kívüli foglalkozásait.
- Közvetlen kapcsolatot tart a szülői házzal, tájékoztatja a szülőket gyermekük tanulmányi előmeneteléről, illetve magtartásáról jelzi számukra a felmerülő problémákat (pl. bukás veszélye, gyakori hiányzások, stb.) az elektronikus naplón keresztül vagy levélben is. .
- Értékeli a tanulók magatartását, szorgalmát, tanulmányi munkáját és neveltségi szintjét. A magatartás és a szorgalom osztályzatainak megállapításakor figyelembe veszi az osztályban tanító tanárok, valamint az ODB véleményét.
- Összehangolja az iskola és a család nevelőmunkáját.
- Szülői értekezleteket szervez és tart, segíti az SZMK munkáját.
- Fogadóórát tart.
- Elvégzi az osztályával kapcsolatos ügyviteli (adminisztrációs) teendőket, a haladási és osztályozási napló, bizonyítványok, törzskönyvek vezetését.

- Előkészíti, szervezi és vezeti a tanulmányi kirándulásokat.
- Tájékoztatja az osztály tanulóit a tanév feladatairól, az éves munkaterről, az órarendről.
- Megtervezi a tanév nevelési feladatait.
- Mindent elkövet, hogy megismerje az osztály tanulóinak személyiségét, képességeit, figyelemmel kíséri alakulását.
- Koordinálja az osztályban tanító pedagógusok nevelésszemponitú munkáját.
- Mindent elkövet a tanulók egyéni problémáinak kezelése érdekében.
- Ellátja a mulasztások igazolásával és a késésekkel kapcsolatos teendőket.
- A Házirendben foglaltaknak megfelelően fegyelmező intézkedéseket, fegyelmi eljárást kezdeményez.
- Kezdeményezi az arra érdemes tanulók dicséretét.
- Megszervezi és lebonyolítja az osztályszintű megemlékezéseket, ünnepeket, klubfoglalkozásokat.
- Intézi a tanulók beiratkozásával vagy kiiratkozásával kapcsolatos teendőket.
- Részt vesz a felvételi eljárással kapcsolatos feladatok ellátásában

5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

5.1. A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, azok iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés. A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés) tartalmazza.

5.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A beilleszkedési nehézségek feltárása

A beilleszkedési, magatartási zavarok egy részénél nincs jól körülhatárolható neurotikus tünet. A diákoknál problémák merülhetnek fel, mert nem tudnak barátot szerezni, nem találják helyüket az osztályközösségben, túl érzékenyen, esetleg indulatkitöréssel reagálnak az eseményekre. A tünetek igen különböző mértékben és formában jelentkezhetnek. Gyakran már belépéskor félszegen viselkednek, nehezen beszélnek, de akad, aki jó fellépéssel rendelkezik, s mégis súlyos társasági és kapcsolatteremtési gátlásokkal küzd. Ebben az életkorban (14-18 év) gyakran csak átmeneti jelenségről, egy átlagosnál érzékenyebb személyiség serdülőkori nehézségeiről van szó. Ezek a diákok a társaság peremére szorulhatnak vagy szerepjátásra kényszerülhetnek. A problematikus helyzet kialakulása általában nem egy okra, hanem okok láncolatára vezethető vissza.

Napjainkban az iskolai követelményrendszer és a társadalmi normáktól, a többségi kultúrától eltérően szocializálódott gyermekek összetalálkozása igen sok tipikus nehézséget hoz felszínre, amelyek magatartászavarként is megjelennek, messzire ható következményekkel a tanuló beilleszkedésére és lélektani fejlődésére. A kritikus életkori szakaszok egyike a 14-18. életév, a középiskolába lépés időpontja, illetve a középiskolás évek. A serdülőkor sokféle lelki zűrzavarral gyakran kísérik hangulatingadozások, „világfájda lmas”, depresszív epizódok, dühkitörések, az önértékelés, az identitás zavarai. Súlyosabb esetben azonban zavar keletkezik az interperszonális kapcsolatokban, az iskolai teljesítményben és destruktív magatartásformák, deviáns folyamatok alakulhatnak ki. E nehézségek peremhelyzetet, szociális visszavonultságot vagy túlzott izgatottságot, agresszivitást, beilleszkedési zavart válthatnak ki. Alapvető cél, hogy ezeket a súlyos deformitásokat az iskola a nevelés folyamatában kezelje, s megakadályozza a veszélynek kitett tanulók spontán kirekesztését.

Az érintett diákok többnyire a tanulmányi, kulturális, közösségi feladatrendszerrel kapcsolatban nem álló, megbízással nem rendelkező peremhelyzetű tanulók. Interperszonális kapcsolataik szerint gyakran kedvezőtlen szociometriai státuszúak. Egy részük a család értékközvetítő sajátosságai szerint problémás fiatal, más csoportjuk a tanulmányi teljesítőképeség szerint egyetlen területen sem kimagasló diák.

A devianciára hajló „másság” kezelése, a gyermekek „furcsa” viselkedése, az okok felismerése nehéz feladat elé állít minden pedagógust.

Pedagógiai eszközök, módszerek, tevékenységek a beilleszkedés segítésére

Iskolánk az alábbi megoldásokkal törekszik arra, hogy a problémás tanulók konstruktív tevékenységek, véleménycserék, beszélgetések formájában vegyenek részt a kortárs interakciós folyamatokban:

- Nélkülözhetetlen a diákok szociális és biológiai környezetének pontos ismerete.

- Fontos feladat az érzelmi egyensúly helyreállítása a diák és környezete között. Ehhez pozitív érzelmi kapcsolatot kell teremtünk. A szociális sikerek mellett biztosítani kell a teljesítménybeli sikereket is.
- Nélkülözhetetlen az egyéni bánásmód. Jól felhasználhatók a drámapedagógia eszközei, a szerepjátékok és az élménybeszámolók.
- Igyekszünk olyan pedagógiai légkört kialakítani, amely biztosítja a diákok személyiségének egészséges fejlődését, s eleve megelőzi a magatartási rendellenességek kialakulását
- Egyéni motivációs bázisuk megismerésére építve igyekszünk sikerélményhez juttatni tanulóinkat.
- Felzárkóztató, pótló foglalkoztatások szervezésével szükség esetén tanulás-módszertani, tanulástechnikai segítség nyújtásával biztosítjuk az előrehaladásban elmaradt tanulók felzárkózását.
- Speciális osztályfőnöki órákon személyiségfejlesztő tréningeken fejlesztjük önértékelési, önismereti képességeiket.
- Szülői tájékoztatást tartunk a nevelési problémákról, a devianciák veszélyeiről.
- A Gólyatábor foglalkozásain arra is törekszünk, hogy a leendő 9. évfolyamosok megismerhessék társaikat, osztályfőnöküket és azokat az elvárásokat, amelyeknek meg kell majd felelniük. Alkalmas a tábor ideje arra is, hogy az ott lévő osztályfőnökök és tanárok képet kapjanak a tanulók közösségben mutatott viselkedéséről, kulturáltságáról, esetleges szélsőséges megnyilvánulásáról.
- A 9. évfolyamon, az év elején tantárgyi felmérésekkel megvizsgáljuk a tanulók felkészültségét, s feltérképezzük, hogy milyen szintű felzárkóztató foglalkozásokkal tudjuk segíteni az arra rászorulókat.
- A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő tanulók számára a kerületi nevelési tanácsadóval együttműködve - szükség esetén - iskola-pszichológus segítségét kérjük.
- Segítünk a gyerekeknek megtalálni azokat a szakértő szervezeteket (alapítványokat), amelyek segítséget tudnak nyújtani a beilleszkedésben.

5.3.A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Iskolánk tanulói között minden évfolyamon található tanulási kudarcral küzdő diákok. Ez a tény a felzárkóztatás pedagógiai feladata elé állítja az intézmény valamennyi pedagógusát. A felzárkóztatás kiinduló pontja a tanulási gondokkal küzdő tanulók felismerése. Ennek első lépéseként a 9. évfolyamon, az év elején, tantárgyi felmérésekkel megvizsgáljuk a tanulók felkészültségét annak érdekében, hogy milyen szintű felzárkóztató foglalkozásokkal tudjuk segíteni az arra rászorulókat.

A tanulókat segítő tevékenységek

- Az iskola ellátja a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásával kapcsolatos tevékenységeket. Felzárkóztatás szervezhető a tanórán (differenciált egyéni és csoportos foglalkoztatással), a nem kötelező tanórai foglalkozás keretében a tanuló érdeklődése, igénye szerint, illetve egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozások keretében.
- A tanulási nehézségek enyhítését, a felzárkóztatást az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó délutáni külön foglalkozások, a korrepetálások és a tanulószoba jelentik. Az évről-évre újra meghatározott, szaktanárok vezetésével szervezett korrepetálási programok lehetővé teszik a gyengén teljesítő ill. a tanórákat mulasztók számára a lemaradás megszüntetését.
- A tanulási, beilleszkedési, és magatartási zavarokkal küzdő tanulók számára segítséget nyújt az ifjúságvédelmi felelős más szakemberek igénybevételevel is, munkájánál jelzett módon (ld. az adott fejezetben).
- Külön figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási-nevelési feladataira, az egyéni problémák kezelésére. Számukra egyéni haladási tervet dolgozunk ki.

A felzárkóztatási program értékelése

- A felzárkóztatási program eredményességéről az osztályfőnökök folyamatos visszajelzéseket szereznek, s a félévenként megrendezésre kerülő osztályértékelő értekezleteken számolnak be. A tanácskozáson az osztályban tanító szaktanárok és az osztályfőnök kölcsönösen informálják egymást, s közösen döntenek a további intézkedésekről.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős az osztályfőnökök és a szülők bevonásával tanulónként értékeli a felzárkóztatást segítő program eredményességét.

5.4. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek, a kiemelkedően tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

5.4.1. Képességfejlesztés, tehetséggondozás, felzárkóztatás, értékközvetítés

Az alcímben jelzett feladatok megvalósítása a lehetőségek, az alkalmak, a technikák és az eszközök széles tárházát ölelik fel. A nevelőtestület által közösen vállalt célok egyik meghatározó eleme a képességfejlesztés. A tanuló sorsát kezdetől determinálja, hogy milyen iskolába került, melyik osztályba vették fel, s kik lettek a szaktanárai. A belépés feltételét, a képességek és ismeretek meghatározott szintjét magával hozta a családból és az általános iskolából, ám a képességek tudatosabb kiaknázása a középiskolában történhet. A képességfejlesztés elválaszthatatlan a tehetséggondozástól.

Régi tapasztalat, hogy a tanulás megtanítása a középiskolás évek kezdetén újra esedékes. A tanulási technikák elsajátíttatása a legjobb képességű tanulóinknál is elengedhetetlen. Erre - tantárgyától függetlenül - minden pedagógusnak törekednie kell. Az emelt szintű érettségi követelményeire történő felkészítés többlet óraszámokkal és új módszerekkel szolgálja a képességfejlesztést. Az ismeretek és értékek közvetítése a képességek kibontakoztatásával párhuzamosan történhet. Az iskola tanulói elméleti, számítógéptermi, tanműhelyi és mérőlaboratóriumi szakórákon sajátíthatják el az ismeretanyagot. A képességfejlesztés hagyományosnak nevezhető terepe a versenyek, a szakkörök, a diákkörök megszervezése s a különböző pályázatok kiírása.

5.4.2. A tanórán kívüli tevékenységek szerepe a képességfejlesztésben, a tehetséggondozásban

- **Bolyai Tehetségsegítő Tanács tervezett tevékenységei**

Aktív jelenlét a tehetségálózatban:

- csatlakozás a Kárpát-medencei Tehetségsegítő Tanácsok Kollégiumához;
- kapcsolatfelvétel tematikus Tehetségsegítő Tanácsokkal;
- kapcsolatfelvétel és együttműködés Tehetségpontokkal

A Bolyai Tehetségpont NTP-INNOV pályázati kiírásra 2 alkalommal valósította meg 5 modulós komplex tehetséggondozó projektjét. A projektet tehetséggondozó jó gyakorlatként szeretnénk betervezni a MATEHETSZ tehetségálózatába. A jó gyakorlatunk elfogadását követően: a bejegyzett jó gyakorlat terjesztése és igény szerint átadása érdeklődő Tehetségpontoknak és Tehetségsegítő Tanácsoknak. A jó gyakorlat átadásához jelenléti-és/vagy online formában műhelymunkákat szervezünk.

- Az iskola a kötelező és nem kötelező órakereten kívül tanórán kívüli tevékenységekre is ösztönzi tanulóit. Lehetővé teszi a tehetség, a képesség kibontakoztatását, a szociális hátrányok, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségek enyhítését szolgáló programok

beindítását. Nem titkolt cél a tanulás megtanítása mellett az iskolai élet színesítése, a szabadidő értékes és érdekes kitöltése.

- ***Bolyai Iskolai Alapítvány***

A tehetség és a képesség kibontakoztatását segítő lehetőségek között az alapítvány különleges szerepet tölt be. Az alapítvány célja és feladata kezdetektől fogva az iskolában folyó nevelési-oktatási tevékenység segítése. Az alapítvány forrásai felhasználhatók többek között a nyelvtanulás ösztönzésére, ill. a tanulók kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkájának elismerésére. Az alapítvány tanulmányi ösztöndíj formájában támogatja a kiemelkedő képességű és szorgalmú tanulókat.

- ***Szakkörök***

A tehetség, a képesség kibontakozását, a kedvenc terület elmélyültebb tanulmányozását szolgálják a szakkörök. Az évente értékelt és újra indított szakköri programok tehetségeket hozhatnak a felszínre, s lehetővé tehetik a képességek felmérését és fejlesztését. A szakköröket szaktanárok vezetik, s a program alakulására a résztvevők is hatással vannak. A programok egy része az iskola modern eszközrendszerét is hasznosítja.

- ***Közös színházlátogatások***

A kulturális hagyományok megőrzésére, más kultúrák értékeinek megbecsülésére, a kulturális igények kielégítésére szolgálnak a közös színház- és múzeumélmények. A színházlátogatások az egész tanévet behálózzák, a darabokat sokszor a tananyaghoz illesztik, s értékes segítséget nyújtanak az irodalmat tanító szaktanár számára. Minden osztály évente legalább egyszer közösen elmegy színházba.

- ***Fakultatív színház látogatás***

Az osztályfőnökök illetve a magyar nyelv és irodalom tanárok lehetőség szerint további legalább egy alkalommal fakultatív módon is szerveznek színházlátogatást.

- ***Közös múzeumlátogatások***

A múzeumlátogatások nagyrészt a hagyományos iskolai eseményekhez, nemzeti ünnepeinkhez kapcsolódnak.

Rendhagyó irodalom órák, drámapedagógiai foglalkozás

A program célja, hogy az irodalom és a drámapedagógia eszközével segítsük a tanulók konfliktus kezelését. A foglalkozásokra vagy az iskolában, vagy külső helyszíneken kerül sor.

- ***Könyvtárhasználat***

Iskolánk könyvtára gazdag kézikönyvtárral, korszerű ismerethordozókkal (CD, CD-ROM, videó, DVD) a közvetlen ismeretszerzés segítségével túl a "kitekintéshez" is elvezet. Megtanít az egész világon egyformán alkalmazható könyvtárhasználat technikájára. Közvetett segítséget nyújt az internet adatbázisainak használatához is. A mindenkori 9. évfolyam osztályai szervezett könyvtári órákon tájékozódhatnak az iskolai könyvtárhasználatról.

- ***Osztálykirándulások***

Földrajzi adottságaink, hazánk különböző tájainak megismerését szolgálják az évente megszervezett osztálykirándulások. A 2-3 naposra tervezett tanulmányi kirándulásokhoz az iskola biztosítja az időkeretet: a 9-11. évfolyam osztályai az írásbeli érettségi hetében, a végzősök ősszel kirándulnak. A cél az, hogy tanulóink középiskolás éveik során eljussanak az

ország különböző tájaira és komplex programok keretében(túra, városnézés, sport, múzeumlátogatás stb.) ismerjék meg hazánkat. Törekszünk továbbá arra is, hogy a négy év során egy alkalommal minden tanuló eljusson valamely határon túli magyar lakta területre, hogy a helyszínen ismerkedhessen meg a határon túli magyarság életével, kultúrájával. A kirándulások tehát a kellemes és a hasznos időtöltést egyaránt szolgálják. Az osztálykirándulások finanszírozása a szülők önkéntes hozzájárulásával lehetséges.

- ***Szabadidő, sport***

Az iskolai sport helyszíne a tornaterem, a tornaszoba, az udvar és a kondicionáló helyiség. Az iskolában alapvetően labdarúgás, kosárlabdázás, teniszezés, asztali teniszezés és erőfejlesztő gyakorlatok valósíthatók meg. A versenyszerűen sportolók az iskolai labdarúgó és kosárlabda szakosztályokban is bizonyíthatják tehetségüket. Utóbbi sportágakban évente évfolyam- és iskolai bajnokságokat is rendezünk. Évente iskolai sportnapot is szervezünk.

5.4.3. Közismereti és szakmai versenyek

Minden tanévben előzetes ütemezés szerint iskolai versenyeket szervezünk, és részt veszünk a fővárosi és az országos versenyeken. A minden évben visszatérő legfontosabb versenyek a következők:

- ***Iskolai szintű szaktárgyi versenyek:*** a versenyek megrendezéséről a munkaközösségek döntenek, a verseny időpontját és jellegét munkatervben rögzítik, a szaktárgyi verseny selejtezőjét képezheti magasabb szintű versenyeknek.
- ***A magyar nyelv és irodalom munkaközösség által szervezett nem szaktárgyi versenyek***
Ezek közé tartozik a évente más és más témakörben megrendezett regényszereti csapatverseny, a szavalóverseny. A versenyen 1-3. helyezést elérő tanulók jutalomban részesülnek.
- ***Az idegen nyelvi munkaközösség által szervezett szaktárgyi verseny a műfordítói verseny.***
- ***Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny /OKTV/:*** Valamennyi közismereti tantárgyból a 11. és a 12. évfolyam számára központilag rendezik, házi fordulóval indul, országos döntővel zárul. Az országos döntő helyezettei felsőfokú felvételi kedvezményben részesülnek.
- ***Országos Szakmai Tanulmányi Verseny /OSZTV/:*** A versenyt a szakképző évfolyam tanulóinak rendezik. Az országos döntő helyezettei felsőfokú felvételi kedvezményben részesülnek.
- ***Mikola Sándor fizika verseny:*** a 9-10. évfolyam számára szervezett országos, háromfordulós, csak írásbeli verseny.
- ***Nemes Tihamér számítástechnikai verseny:*** Több fordulós, országos verseny elsősorban programozási feladatokkal. Külön szervezik a 9-10., ill. a 11-12. évfolyamok számára. Az országos döntő helyezettei felsőfokú kedvezményben részesülnek.
- ***Simonyi Károly Országos Elektrotechnika Verseny:*** A 10. évfolyam számára Pécs városában szervezik tavasszal. A versenyen a házi kiválasztás után iskolánk egy háromtagú csapatot és egy egyéni indulót nevez. Jó erőpróba ez az írásbeli és szóbeli megmértetés a következő évek országos szakmai versenyei előtt.
- ***Bolyai Matematika Csapatverseny:*** a verseny kétfordulós, az első forduló az iskolában van, a döntő központi rendezésű.

- **Mikola Sándor Országos Középiskolai tehetségkutató Fizikaverseny 10-11. évfolyamon**
- **Országos Kétfordulós Feleletválasztós Matematikai verseny**
- **Fővárosi Informatikai Tanulmányi Verseny**
- **Kompetencia alapú matematikai verseny**

- **Nemzetközi Elektrotechnikai Verseny /NEV/:** Mára már hagyományosnak mondható versenyt iskolánk indította útjára. Az évente megrendezésre kerülő versenyt a határon túli magyar nyelven oktató meghívott szakképző intézmények 11. évfolyamos tanulói számára szervezzük. A helyszín évente változó: Budapest, Rév-Komárom, Marosvásárhely és Ada. Az egyes intézmények 4-4 fős csapattal, kísérő tanárral vesznek részt a versenyen. A rendező intézmény gondoskodik a résztvevők fogadásáról, ellátásáról és programjáról. A komplex versenyen általános kérdések, elektrotechnikai és elektronikai példák, építési-méresi projekt és szövegszerkesztési feladatok szerepelnek.

5.4.4 Egyéb versenyek

- **Elsősegélynyújtó verseny**
Az észak-pesti régióban évente megrendezésre kerülő csapatverseny a jogosítvány elsősegély-nyújtási követelményeihez is hasznos előtanulmányokat jelent.
- **Budapesti Katasztrófavédelmi Ifjúsági Verseny**
A Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság kerületenkénti selejtezővel megrendezett versenye tudatosítja a versenyzőkben a veszély- vagy katasztrófa helyzetekben betartandó magatartási szabályokat és tennivalókat.
- **Városismereti-környezetvédelmi verseny**
A versenyt 3-5 fős csapatok részére szervezik, és a cél környezetünk jobb megismerése, valamint környezettudatosabb magatartás kialakítása.
- **Kenguru**
- **Abakusz**
- **Medve Szabadtéri Matematika verseny**
- **Mol Levelező verseny**
- **Wallenberg nyomán**
- **Bolyai életrajzi vetélkedő**

Figyelemmel kísérjük az évente meghirdetésre kerülő további versenyeket is. A versenyekre igyekszünk felhívni tanulóink figyelmét, felkelteni érdeklődésüket, segíteni felkészülésüket.

5.5. A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység, az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Iskolánk tanulóifjúságának többsége – az évente elvégzett felmérések szerint - nem a hátrányos helyzetű vagy a veszélyeztetett gyermekek köréből kerül ki. Túlnyomó többségük rendezett családi háttérrel rendelkezik, és jellemzően jó az iskola és a szülői ház együttműködése, kapcsolattartása.

A gazdasági és társadalmi változások következtében tömegméretekben jelentkező és a családok életében felhalmozódó problémák hatnak az iskolára, a gyermekek nevelésére és gondozására. Egyre több a veszélyeztető tényező: az urbanizációtól a családok széthullásán át az egyes rétegek jólététől, túlzott anyagiasság szemléletétől más rétegek alacsony ellátottságáig, a munkanélküliségig.

A gyermek egészséges fejlődését biológiai-, fiziológiai-, szociális- és pszichés sérülések fenyegethetik, amelyek gyakran összefüggenek egymással.

5.6. Hátrányos helyzet és veszélyeztetettség

Hátrányos helyzetű tanulók

Ebbe a csoportba azok a tanulók tartoznak, akiknek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családjuk, szűkebb társadalmi környezetük elsősorban szociális, kulturális téren az átlaghoz képest negatív eltérést mutat. A hátrányos helyzet kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelem, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje. Ezek a hátrányok esélyegyenlőtlenséghez vezetnek. Az egyszülős családban nevelkedő tanulóknál a hátrányok halmozottan jelentkezhetnek. Segítségét jelenthetnek a hosszabb-rövidebb ideig tartó támogatások, az anyagi segélyezés, az ingyenes étkezés biztosítása stb. A közbelépés halogatása esetén a hátrányos helyzetből kialakulhat a veszélyeztetettség.

Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók

Ebbe a csoportba azok a tanulók tartoznak, akik hátrányos helyzetűek, és akiknek a törvényes felügyeletét ellátó szülője legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló az is, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetett tanulók

A törvény szerint a veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. Az ilyen családban gyakori a devianciák halmozott előfordulása (alkohol, drog, brutalitás, bűncselekmény). Következmeny lehet a gyermekeknél is megjelenő deviáns magatartási formák kialakulása, a negatív társadalmi csoportokhoz való csatlakozás, az alkoholizálás, a kábítószer-élvezet. Ilyen esetben segíteni csak tartós, szakember által nyújtott támogatással lehet.

5.7. Az iskolai ifjúságvédelmi tevékenység céljai

- Előzze meg, hárítsa el vagy enyhítse az ifjúra ható károsodásokat, amelyek személyiségfejlődését megzavarják vagy gátolják.
- Segítse azoknak a pozitív hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak az ifjú egyénileg és társadalmilag is értékes képességeinek kibontakoztatásához és fejlesztéséhez.
- Hasson az iskola teljes nevelési szellemére.

5.8. Az ifjúságvédelmi tevékenység feladatai

Általános gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelem alapvető feladata a családi nevelésből, a környezetből fakadó intenzív ártalmak, zavarok kiküszöbölése, enyhítése. Ennek megvalósítása érdekében az ifjúságvédelem különböző tudományokat (pedagógia, pszichológia, jog, szociálpolitika, szociálpszichológia, stb.) szakmai tevékenységeket, intézménytípusokat használ fel.

Mivel a gyermekvédelem és a pedagógia elválaszthatatlan egységet alkot, az iskola alapvető célja, hogy pedagógiai munkájának minden területén a **prevenció** gyakorlata érvényesüljön, s vallja, hogy a megelőzés szempontjából fontos, az olyan pszichés körülmények biztosítása, amelyekben a tanulók jól érzik magukat.

A prevenció munkája eredménye, ha a tanuló képessé válik a társadalmilag el nem fogadott jelenségekkel szembeni önvédelemre, s a destruktivitás helyett az önfejlesztő, építő magatartásformát választja. Az iskolai pedagógiai program nemcsak a megelőzést célzó, a gyermekvédelmi feladatokat összesítő jelen fejezete tartalmaz prevenció elemeket, hanem az a program egészét áthatja.

A társadalomban végbemenő folyamatoktól elválaszthatatlanul iskolánkban is nő a szociális, a családi, az egészségügyi vagy egyéb okokból fakadó hátrányos helyzetű tanulók létszáma. Folyamatos és legfőbb feladat a hátrányokból fakadó veszélyeztetettség megelőzése. Ha az előforduló veszélyeztetettség fennállását nem tudjuk pedagógiai módszerekkel megoldani, akkor jelezni kell azt az illetékes gyermekjóléti szolgálatnál.

Az iskola gyermekvédelmi munkájának egyik legjellemzőbb feladata: az egyéni problémákkal, elsősorban lelki gondokkal küzdő, nehezen kezelhető, érzékeny diákok segítése.

Pedagógiai tevékenységek

- **Információk nyújtása** az iskola ifjúságvédelmi tevékenységéről, a lehetőségekről, az iskolán kívüli segítő szervezetekről, az ifjúságvédelmi szakellátó intézményekről a gyermekeknek, a szülőknek, a pedagógusoknak.
- **Folyamatos kapcsolattartás** az osztályfőnökkel, a szaktanárokkal, az iskolaorvossal, a védőnővel, a könyvtárossal, a szabadidő szervezővel, a diákönkormányzattal, külső szervezetekkel (nevelési tanácsadókkal, önkormányzatokkal, gyermekvédelmi szolgálattal, egészségügyi szolgáltatókkal állami gondoskodást végző otthonokkal, gyermekvédelmi szakellátó intézményekkel).
- **Kapcsolattartás a családdal** személyes beszélgetések formájában, a szülői támogatás megnyerése, fogadóórák, szülőknek szóló tanácsadások, programok szervezése.
- **A tanulók problémáinak feltárása, megszüntetése**, a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanuló problémáinak felismerése, feltárása, a problémák okainak megkeresése, segítségnyújtás (egyéni beszélgetések, családgondozás, tanórán kívüli foglalkozások, külső segítők bevonása), krízishelyzetek kezelése (iskolapszichológus, mentálhigiénés tanácsadás, iskolaorvos, szakellátó intézmények, gyermekjóléti szolgálatok).
- **Prevenció**, minden területen a személyiségfejlesztése, érték közvetítés, közösségfejlesztés, beilleszkedéssel, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók segítése, a szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek. Pedagógiai eljárások: folyamatos mentálhigiénés tanácsadások, egyéni, segítő beszélgetések, megfelelő szakemberek bevonása, szükség esetén családlátogatás, a család bevonása a probléma megoldásába, a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyermekek tanulási előmenetelének figyelemmel kísérése, tanulás módszertani ismeretek nyújtása, speciális közösségi foglalkozások (önismereti órák, konfliktuskezelési, szabadidős foglalkozások). Egészségnevelő tevékenységek: felvilágosító, megelőző munka: a családi életre nevelés, egészségvédő programok, egészségügyi szűrővizsgálatok, kiemelten kezelt témák: a szenvedélybetegségek megelőzése (dohányzás, alkohol, drog), fontos feladat az iskolai drogstratégia gyakorlati alkalmazása. Az iskolai könyvtárban korszerű könyvek, CD-k, CD-ROM-ok, videó és DVD filmek segítik a tájékozódást, felvilágosítást.

Kapcsolattartás, kapcsolatok kiépítése

A veszélyeztetett gyermekek felderítése a gyermek – és ifjúságvédelmi felelős koordinálásával kiemelten az osztályfőnökök feladata. Az osztályfőnök kapcsolatot tart a szülőkkel (személyesen és telefonon), szükség esetén családot látogat. Meghatározó szerepe van a fogadó óráknak és a szülői értekezleteknek. Fontos az osztályfőnökök és a szaktanárok kölcsönös folyamatos együttműködése is.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős iskolán belül folyamatos kapcsolatot tart az osztályfőnökkel, a szaktanárokkal, az iskolaorvossal, a védőnővel, az iskolapszichológussal, a fejlesztő pedagógussal, az iskolai drogkoordinátorral, a könyvtárossal (szakirodalom folyamatos bővítése), a diákönkormányzatot vezető tanárral, a szabadidő szervezővel, a kollégiumi nevelő tanárokkal.

Szükség esetén az iskola felveszi és tartja a kapcsolatot az illetékes önkormányzatokkal, a gyámügyi hatósággal, az állami gondozást végző otthonokkal, a gyermekvédelmi szakellátó intézményekkel, a rendőrséggel és a nevelési tanácsadóval.

Az iskolában iskolaorvos rendel, a gyerekek évenként egészségügyi szűrésen vesznek részt. A szociális keretet különítünk el a rászorulókat támogatására (program- ill. kirándulástámogatás). Szükség esetén kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani a rossz anyagi vagy rossz lakáshelyzetben lévő családok gyerekeinek. Délutáni tanulási lehetőséget biztosítunk a rászorulóknak.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tájékoztatási kötelességei

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tájékoztatja a tanulókat

- az ifjúságvédelmi felelős személyéről,
- az ifjúságvédelmi tevékenységről s annak lehetőségeiről,
- az ifjúságvédelmi segítő szervezetekről,
- az iskolán kívül igénybe vehető ifjúságvédelmi szakellátó intézményekről (Gyermekjóléti Szolgálat, segély telefon).

Tájékoztatja a szülőket

- az ifjúságvédelmi felelős személyéről (mikor, hol érhető el),
- az iskolai és az iskolán kívüli segítő, szakellátó szervezetekről.

Tájékoztatja a pedagógusokat

- a szakirodalomról,
- a pályázati lehetőségekről,
- a továbbképzési lehetőségekről,
- az ifjúságvédelmi segítő és szakellátó intézményekről.

5.9. Az iskola megtartó képességének fokozása, a lemorzsolódás csökkentése

Az iskolában folyó nevelő oktató munka célja, hogy minden diákunk sikeresen fejezze be középiskolai tanulmányait. Ezért mindent megteszünk a lemorzsolódás elkerüléséért.

A lemorzsolódás háttérében sokféle ok lehet, az okok feltárása után egyénileg kell megvizsgálni, hogy milyen segítséget tud adni az iskola a sikerebb, eredményesebb munka érdekében. Az egyén szintjén a lemorzsolódás következményei egy életre szólnak, csökkentik az érintettek társadalmi beilleszkedését. Társadalmi szinten a korai iskolaelhagyók kevésbé vesznek részt a demokratikus folyamatokban. A képzett munkaerő pedig az innováció alapja. Legkritikusabb helyzetben az állami gondozottak (nálunk ez néhány diák) és a sajátos nevelési igényű tanulók vannak. A szükséges lépések: a megelőzés, a beavatkozás és a kompenzáció.

Megelőzés:

A jó iskolai légkör, ahol a tanár és diák közötti tanulási viszonyt a kölcsönös bizalom és tisztelet jellemzi, a kölcsönös elfogadás alapja lehet az iskola megtartó képességének. A sikerélmény lehetősége adott, ami a diák önbizalmát fokozza, csalódottságát csökkenti. A problémák időben történő felismerése elősegíti a hatékonyabb megoldást. Fontos a diákok megismerése, az egyéni bánásmód biztosítás, a hiányzás csökkentése, és hogy a pozitív légkörben a tanuló érezze jól magát az iskolában.

A tanár tudja az érdeklődést felkelteni a tantárgya iránt, tudja motiválni a diákokat, mert ismeri az új tanítási módszereket, és alkalmazza is ezeket a munkájában. Ilyen módszerek a projekt módszer, differenciált, egyéni munka, kooperatív oktatás, párban folyó munka, csoport munka, a szimultán óraszervezés. A tanár figyelembe veszi a tanulók eltérő tanulási stílusát, változatos tanítási módszereket alkalmaz. A egyes képességű diákcsoportnak differenciált feladatokat biztosít. Lehetőséget ad az öndifferenciálásra is. Munkája során figyelembe veszi, hogy a diákok gyakorlati tapasztalásútján eredményesebben tanulnak. A tanulás aktív formái motiválják a diákokat. Nem feledkezünk meg az alulteljesítő tehetségekről sem. Az ismeretek ellenőrzése ne okozzon fokozott stresszt a tanulóknak. Szükség lehet a tanulók személyes támogatására mentor tanár segítségével. Változatos módszerekkel kell növelni a tanulók iskolai kötődését (szakkör, sportkör, iskolán kívüli tevékenységek). Egy szabadidős programon sokkal több oldalát ismerhetjük meg a diákoknak, mint tanórai keretben. Fontos a szülők és az iskola partneri kapcsolatának erősítése (szülők akadémiaja, iskolai rendezvényekre meghívásuk, főzőverseny, sportverseny).

Beavatkozás:

A különböző nehézségekkel küzdő tanulók esetében fel kell tárni a probléma okát (gazdasági, szociális, egészségügyi), majd ennek megfelelő segítséget kell biztosítani. A tanulási probléma észlelésekor a lemaradó tanulóknak egyéni vagy kiscsoportos formában felzárkóztatást kell biztosítani (tanulószoza, egyéni korrepetálás).

Iskolánknak saját kollégiuma is van, sürgős esetben a rászoruló diákot el tudjuk helyezni. A kollégiumban a tanárok a felzárkóztatást több területen is tudják biztosítani.

Kompenzáció:

Ha az első két szintet, a megelőzést és a beavatkozást jól csináljuk, akkor idáig nem jutunk el. Ha mégis, akkor kompenzáció segítségével kell a második esélyt biztosítani, a kudarcélmény feldolgozásában segíteni. Ugyancsak fontos az önbizalom erősítése.

5.10. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A gazdaság szerkezetváltozásával, a piacgazdaságra történt átállással a szülők könnyen munkanélkülivé válhatnak, így mind több gyermek kerül nehéz anyagi helyzetbe, mely az egészséges testi-lelki fejlődést és tanulást hátráltathatja. Ezek a tanulók nagy tapintatot igényelnek,

hiszen sok esetben szégyellik helyzetüket, melybe önhibájukon kívül kerültek. A segítségre szorulóknak általában munkanélküliek, alacsony jövedelműek, rokkant nyugdíjasok vagy szociális ellátásban részesülő szülők köréből kerülnek ki.

A szociális hátrányok leggyakoribb megnyilvánulási formái: a szegénység, az egykeresős és csonka családok, az ösztönzés hiánya, az életkilátások csökkenése. Az iskola életében fontos kérdés az esélyek kiegyenlítődése, a hátrányok csökkentése, a társadalmi egyenlőtlenségek hatásainak enyhítése.

Helyzetfeltárás

A szociális nehézségekkel küzdő vagy ideiglenesen nehéz anyagi helyzetbe került gyermekek felderítése alapvetően az osztályfőnökök feladata. Az év eleji felmérések, a szülői bejelentések és kérelmek segítenek feltérképezni a szociális segítségre szorulókat.

Hátránykompenzáció

- Felvilágosítás nyújtása a szociális juttatások lehetőségeiről (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, gyermektartásdíj megelőlegezése, otthonteremtési támogatás).
- Természetbeni ellátások (kedvezményes étkeztetés, kulturális támogatás odaitélése).
- A szociokulturális hátrányok enyhítése (a szabadidő kulturált eltöltésének biztosítása, jól felszerelt könyvtárral a kulturális hiányok pótlása, tanácsadás, a közösségek életének támogatása, felzárkóztató, ill. tehetséggondozó programok szervezése, pályaorientációs tevékenység, felvilágosító és drogmegelőzési programok szervezése).
- Kapcsolatfelvétel a szakszolgálati intézményekkel.
- Drog- és bűnmegelőzési programok szervezése.
- Pályázatok figyelése, nyomon követése, részvétel a pályázatokon.
- Kollégiumi elhelyezés és ellátás biztosítása.
- Ösztönzés a különféle tanulmányi ösztöndíjak elnyerésére.
- A tanulási folyamat tervezésében minden tanuló tényleges részvételének biztosítása (csoport, páros, individuális munkaforma).
- Személyes beszélgetésekkel a problémamegoldó képességek fejlődésének elősegítése.

6. A tanulóknak az intézmény döntési folyamatában való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben biztosított intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogukat az iskolában működő diákközösségeken, az iskolai Diákönkormányzaton (IDB) és az osztály diákbizottságokon (ODB) keresztül gyakorolhatják. A diákközösségek szervezetét és működési rendjét a hatályos jogszabályok figyelembe vételével önmaguk alakítják ki, és Szervezeti és Működési Szabályzatukban rögzítik.

Az iskolai Diákönkormányzat döntési, egyetértési, véleménynyilvánítási és javaslattevési jogát a hatályos jogszabályokban meghatározottak alapján az IDB Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltak szerint gyakorolja.

A diákönkormányzat dönt egy tanítás nélküli munkanap (Bolyai nap) felhasználásáról. A Bolyai nap programjának összhangban kell lennie az intézmény Pedagógiai Programjában lefektetett pedagógiai elvekkel.

Évente egyszer, az éves munkatervben rögzítve Diákközyülés keretében van lehetőség az intézményi döntési folyamatokban közvetlenül, illetve küldöttek útján részt venni.

7. A tanuló , a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskola és a kollégium tanári közössége, a szülők és a tanulók szervezetei között az elmúlt évek hagyományai alapján élő munkakapcsolat alakult ki. A kapcsolatokat törvényi előírások, az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata és a Házirend szabályozza.

Az együttműködés alapvetően a nevelési-oktatási információcserén alapszik. Meghatározzák a tanulók személyiségfejlesztésének, szociális veszélyeztetettségének, életkori sajátosságainak kérdésköréből adódó problémák. A tehetséges és különleges képességű tanulók menedzselése ugyanolyan fontosságú feladat, mint a beilleszkedési problémákkal küzdők vagy a tanulási kudarcoknak kitett tanulók segítése. Az együttműködés során közösen kell törekedni az oktatási-nevelési célokban megfogalmazott normák elfogadtatására, a kulturált viselkedés kialakítására, a deviáns magatartás megelőzésére. Biztosítani kell a szülői szervezet részvételét az iskola közösségformáló és nemzeti öntudatra nevelő programjában.

Az együttműködésben résztvevő szervezetek:

- **Oktatói szervezetek:** oktatók közössége, munkaközösségek.
- **Szülői szervezet:** szülői munkaközösség - munkatervében kapcsolódik az iskola tanévre bontott feladataihoz.
- **Diák szervezetek:** osztály diákbizottságok (ODB), iskolai diákbizottság (IDB).

Az iskola és a szülők közötti együttműködés legfontosabb területei

- kölcsönös részvétel értekezleteken,
- információcsere (osztályfőnök – szaktanár - szülő),
- oktatási-nevelési programok és dokumentumok megbeszélése, véleményezése,
- fegyelmik egyeztetése,
- igazgatói pályázatok véleményezése.

Együttműködési keretek a szülők és az iskola között:

- szülői munkaközösség,
- szülői értekezletek (félévente legalább egy alkalommal),
- osztályfőnöki fogadóórák (félévente egy alkalommal),
- a tanárok heti munkarendjében rögzített fogadóórák (heti egy alkalommal),
- osztálykirándulások, osztályprogramok,
- ünnepségek, versenyek.

Együttműködési keretek az iskola és a kollégium között

- az osztályfőnökök és a tanulók nevelőtanárai közötti kapcsolat,
- a nevelési feladatok egyeztetése érdekében időszakosan az osztályfőnöki munkaközösség, a kollégium vezetője és a nevelőtanárok megbeszélése (negyedévente legalább egy alkalommal).

Együttműködési keretek a kollégium és a szülők között

- kollégiumi szülői értekezletek,
- rendszeres kapcsolattartás a nevelőtanár és a szülői ház között.

A szülő, a tanuló, az iskolai és a kollégiumi pedagógus együttműködésének fejlesztési irányait a törvényi változások és a piaci igényekhez alkalmazkodó szakemberképzés együttesen motíválja.

8. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai

8.1 A tanulmányok alatti vizsgák

Tanév folyamán a tanulmányok alatti vizsgaidőszakok időpontjai:

- téli vizsgaidőszak: január 15. - február 15.
- tavaszi vizsgaidőszak: május 15. - június 15.
- nyári vizsgaidőszak: augusztus 15 – 30.

A vizsgaidőszak pontos időpontját október 15-e után az intézmény igazgatója határozza meg.

Az egyes vizsgaidőszakra a tanulók jelentkezésének határideje:

- téli vizsgaidőszak: december 15.
- tavaszi vizsgaidőszak: április 15.
- nyári vizsgaidőszak: június 15.

Indokolt esetben az igazgató további időpontokban megtartandó vizsgákat is engedélyezhet. A vizsgára írásban, az iskola igazgatójának címezve lehet jelentkezni a tantárgy (tantárgyak) és évfolyam (évfolyamok) megnevezésével. A jelentkezést a tanulónak és a szülőnek is alá kell írni (még 18 éven felüli tanulók esetében is).

Az osztályozó vizsga és javítóvizsga szabályai

Az osztályozó és a javítóvizsga vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. A vizsgák anyaga tantárgyanként az iskola honlapján megtekinthető

Írásbeli vizsgarész: időtartama 45 perc. Ezalatt egy 6-10 kérdésből álló feladatlapot kell megoldani. Ha a tanuló dolgozatának pontértéke nem éri el a 15 %-ot, szóbelit nem tehet, vizsgája sikertelen.

Szóbeli vizsgarész: a vizsgázó kihúz egy tételt, melynek anyagából az engedélyezett segédanyagok segítségével (pl.: atlasz, szöveggyűjtemény) minimálisan 20 perc alatt felkészül. A tanuló feleletéhez vázlatot készíthet. Kivételez az idegen nyelv, ahol nincs felkészülési idő. Ezután maximálisan 10 perc időtartamban adhatja elő feleletét, melyhez a bizottság tagjai segítő kérdéseket tehetnek fel. Ha a vizsgázó tételének anyagából teljes tájékozatlanságot árul el (a bizottság véleménye szerint feleletének pontértéke nem éri el a 15 %-ot), másik tételt kell húznia. Ezután a korábbi felkészülési intervallummal megegyező idő áll rendelkezésére, (kivéve idegen nyelv) de póttételére kapott pontszámát felezni kell. Ha az így kialakult pontszám nem éri el a 15 %-ot, akkor vizsgája végső érdemjegye elégtelen. A szóbeli vizsgán tanúsított 15% alatti teljesítmény miatt csak akkor buktatható a diák, ha vele póttételt is húzattak, és a felezett eredmény így sem érte el a 15%-ot.

A 11. és a magasabb évfolyamokon teendő szakmai tantárgyak javító vizsgái esetében az elégséges 40 %-tól adható meg.

Értékelés: Ha a vizsgázónak a két vizsgarész mindegyikében szerzett pontszáma eléri vagy meghaladja a 15 %-ot, a két részpontszám összeadása képezi az értékelés alapját. Ha az összpontszám 30 % alatt marad, a vizsgázó elégtelen osztályzatot kap.

8.2 Szakmai ágazati vizsga

Az intézmény képzési programja tartalmazza.

8.3 A szóbeli felvételi vizsga követelményei

A szóbeli felvételi vizsga követelményei magyar nyelvből

A felvételi beszélgetés célja, hogy a jelentkező diák kommunikációs készségéről, szövegalkotási és szövegértési képességéről képet kapjunk.

A felvételi menete:

A diák egy érvelési feladatot húz, három téma közül választhat. A téma átgondolására érvei összegyűjtésére minimum 10 perc áll rendelkezésére.

Az első feladat megoldása után spontán beszélgetés kezdődik a felvételiző és a bizottság tagjai közt egy. Az értékelésekor a kommunikációs készséget, a használt szókincset, az esetleg előforduló nyelvhelyességi hibákat vesszük figyelembe.

A beszélgetés témakörei például:

- Hétköznapi jelenségek véleményezése
- Érvelés
- Szövegértési feladatok
- Önálló szövegalkotás
- Szövegszerkesztési jártasság

Értékelés

A feleletre maximum 15 pont adható. A szövegértési feladat 5 pontot ér, a hangos olvasás szintén, míg az élszóbeli szövegalkotásra 10 pont szerezhető.

A szóbeli felvételi vizsga követelményei matematikából

A felvételi beszélgetés matematikai kérdések részének koncepciója a következő: elsősorban a számolási készséget és a logikus gondolkodást vizsgáljuk. A feladatok összeállításánál elsőrendű szempont volt, hogyan tudja alkalmazni a tanuló matematikai ismereteit a mindennapi életben.

Témakörök:

- Számítási alpműveletek végrehajtása előjeles számokkal.
- Műveletek törtszámokkal.
- Egész, illetve tört mennyiségek részekre osztása.
- Százalékszámítás: A százaléérték, a százalékláb keresése szöveges feladatokban.
- Egyszerű, elsőfokú egy ismeretlenes egyenlet megoldása.
- Geometriai alapfogalmak ismerete.
- A háromszögek szögeivel és oldalaival kapcsolatos feladatok.
- Alapvető kerület-és területszámítási feladatok, négyzet, téglalap és háromszög, körkerülete, területe.
- Térszemléletet számon kérő feladatok.
- Gondolkodtató, kombinatorikus feladatok.

A feleletek értékelése:

Minden vizsgázó tétellapot húz, amelyen négy kérdés található. Legkevesebb 15 perc gondolkodási idő áll rendelkezésére, ami alatt a feladatokat kidolgozhatja. A feleletre maximum 20 pontot kaphat. Az egyes feladatrészekre nehézségtől függően 2-5 pontot kaphat a tanuló. Ha segítség nélkül, hibátlanul megoldja, akkor maximális pontszámot kap, nem követelmény a példa részletes magyarázata. Ha jó a gondolatmenet, de számolási hibát követ el, akkor 1 ponttal kevesebbet kap. Ha tanári segítséggel jól megoldja, akkor is kap 1, 2 vagy 3 pontot, attól függően, hogy mennyi tanári segítséget vett igénybe.

9. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

9.1 A felvételi vizsga követelményei, a jelentkezések elbírálása

Valamennyi tanulmányi területre a jelentkezések elbírálása egységes. A jelentkezések elbírálásánál figyelembe vesszük:

1. az általános iskolai tanulmányi eredményeket,
2. az általános tantervű magyar nyelvi és az általános tantervű matematika központi írásbeli feladatlapok eredményét,
3. az iskola által szervezett szóbeli meghallgatás eredményét.

1. Az általános iskolai tanulmányi eredmények közül az alábbi tantárgyak 7. év végi és 8. félévi osztályzatait vesszük figyelembe. Az osztályzatok összege adja a tantárgyankénti pontszámot:

Magyar nyelv és irodalom átlaga	10 pont
Történelem	10 pont
Matematika	10 pont
Fizika	10 pont
Idegen nyelv	10 pont
Digitális kultúra (informatika)	10 pont

Azoknál a jelentkezőknél, akik az általános iskolában a Nemzeti Köznevelési Törvény 56 § alapján a felsorolt tantárgyak közül nem mindegyikből rendelkeznek év végi, illetve félévi osztályzattal, a felvételi pontszám megállapításához elsősorban az informatika tantárgy osztályzatát vesszük figyelembe.

Az általános iskolából hozott pontok összege maximum 60 pont.

2. Az általános tantervű központi írásbeli feladatlap eredménye

Magyar nyelvi központi írásbeli feladatlap: 50 pont

Matematika központi írásbeli feladatlap: 50 pont

Azoknak a tanulóknak, akik a Nemzeti Köznevelési Törvény 51 § (5) bekezdése alapján mentességet kaptak az központi írásbeli felvételi vizsga egy részének értékelése alól, a nem értékelt feladatrészek pontszámát hozzáadjuk az értékelési lapon szereplő pontszámhoz.

Az írásbeli felvételi feladatlap összes pontszáma maximum 100 pont.

3. Az iskola által szervezett szóbeli meghallgatás. Itt összesen 40 pont szerezhető.

A szóbeli meghallgatás részletes követelményeit a 14. fejezet tartalmazza.

A jelentkezők rangsorolásának módja:

A felvételi rangsort az összesen megszerezhető maximum 200 pont alapján állítjuk össze. Pontegyenlőség esetén előnyt élveznek a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos helyzetű jelentkezők. A sajátos helyzetet az iskola Házirendje az alábbiak szerint szabályozza: „A felvételi eljárásban sajátos helyzetnek tekintendő, ha a tanuló (1) hátrányos helyzetű és ezt önkormányzati határozattal igazolja, (2) testvére az iskola tanulója volt vagy jelenleg is az.

A jogosultság igazolását a jelentkezési laphoz kell csatolni.

További pontegyenlőség esetén előrébb kerül a rangsorban az a jelentkező, akinek

1. jobb a matematika osztályzata
2. jobb a fizika osztályzata
3. jobb a magyar nyelv osztályzata

A felvételi eljárásban a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulókat és a sajátos nevelési igényű tanulókat megilletik azok a kedvezmények, melyeket szakértői bizottság véleménye alapján készült szakvélemény tartalmaz. A kedvezmények érvényesítéséhez a jogszabályok szerint kell eljárni.

9.2. Az átvétel szabályai

Az iskolába történő átvételről az igazgató dönt. Az átvétel feltétele, hogy a tanuló azonos szakmacsoportos alapozó képzésben vett részt, és van szabad férőhely a kérdéses osztályban.

9.3. Évis méltés előrehozott érettségi vizsgák esetén

A tanuló kérésére a törzslapkivonat bemutatását követően az igazgató határozatban felmentést adhat azon tárgyak értékelése vagy értékelése és látogatása alól, mely tárgyakból a tanuló érettségi eredménnyel rendelkezik. A többi tárgy tekintetében az évisméltés általános szabályai mérvadóak.

10. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Balesetvédelmi oktatás (prevenció)

- minden tanév elején osztályfőnöki, testnevelés, gyakorlati oktatás órákon

Elsősegély nyújtási ismeretek

- **komplex természettudomány órákon:** 11.évfolyamon /6 óra/ sérülések típusai, alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek, szívműködés zavarok, keringés és légzés leállás, vérzés típusok és ellátásuk, fertőtlenítés, alapvető újraélesztési protokollmélet és gyakorlat, helyzetfelismerés,
- **testnevelés órán:** 9. évfolyamon úszás, vízből mentés passzív társsal, kis távolságon,
- **egészségnapon:** mentőtiszt segítségével gyakorlat,
- **egészségnap túra:** elsősegély-nyújtási feladatok megoldása a gyakorlatban,
- **elsősegély-nyújtási szakkör:** Magyar Vöröskereszt elsősegély-nyújtó versenyére felkészítés során (iskolai védőnő, biológia tanár, Magyar Vöröskereszt XIII. kerületi szervezete segítségével)

III. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1. Az intézmény egészségnevelési és környezeti nevelési alapelvei

1.1. Az egészségfejlesztő tevékenységek célkitűzései

Iskolánk egyik fontos célkitűzése tanulóink egészségének javítása.

Fontosnak tartjuk az emberi szervezet működésével és a betegségek kialakulásával kapcsolatos ismeretek bővítését, az anatómiai és élettani ismeretek elmélyítését és az önismeretet. Mindez elősegíti a prevenció munkát.

Életvezetési ismeretek pozitív modelljeivel kívánjuk felhívni a diákok figyelmét az egészséges életvitelre. A pedagógusok pozitív mintaadásával próbáljuk csökkenteni a deviáns viselkedés kialakulásának kockázatát, egyben módot adva az egészséges élet modelljének megismerésére.

A diákoknak módjuk van az egészségügyi szolgáltatások feltérképezésére, így életük folyamán tudatos lehetőségük lesz a kockázati tényezők függvényében szelektálni, megismerni a tüdőszűrés és a rákszűrés mechanizmusával, s azok prevenció hatásaival is.

Fontosnak tartjuk az egészséges testi, lelki (mentálhigiénés) fejlődés biztosítását a tanulók számára. Ezen felül célként fogalmaztuk meg „az egészség mint legfőbb érték” szemlélet kialakítását.

Központi kérdés iskolánkban az egészséges táplálkozás elterjesztése, a diákok balesetvédelmi és elsősegély-nyújtási ismereteinek bővítése, valamint a beteg és sérült embertársaink iránti segítőkész magatartás kialakítása. Hasonló fontosságú a káros szokások kialakulásának megelőzése.

1.2. Az egészségfejlesztés főbb területei

Az egészségfejlesztési célkitűzések kulcsterületeinek számítanak a következő feladatok:

- a dohányzás visszaszorítása („füstmentes iskola”),
- az alkohol- és a drogprevenció,
- az egészséges táplálkozás,
- az aktív testmozgás, a mozgásszervi betegségek csökkentése,
- a mentális betegségek megelőzése,
- az AIDS prevenció.

Az emberi szervezet bioritmusa, a számítógép-használat egészségkárosító ártalmainak leküzdése és a tanulási nehézségek kezelése olyan aktuális témák, amelyekkel rendszeresen foglalkozni kívánunk.

1.3. Az egészségfejlesztés fő célcsoportjai és szinterei

Intézményünkben az egészségfejlesztés alapvető célcsoportja a tanulók közössége. Ezt a munkát segítik a tanárok az iskola egyéb dolgozóinak bevonásával. Tisztában vagyunk azzal, hogy a fiatalok szocializációjában az iskola is kulcsszerepet játszik, de a tanulók szüleinek közreműködése nélkül sikerünk csak részleges lehet. Szakemberek meghívásával, előadások szervezésével, konzultációk biztosításával kívánjuk céljainkat elérni.

1.4. Iskolaorvos, védőnő – mérések, diagnosztika

Gyakorlati célkitűzésként szerepeltetjük a diákok évenkénti vizsgálatát. A vizsgálatok során nyomon követjük a testi fejlődést (testsúly, testmagasság, vérnyomás). Külön hangsúlyt fektetünk az érzékszervi elváltozások vizsgálatára (látás, hallás vizsgálata), valamint a mozgásszervi rendellenességek kiszűrésére (lúdtalp, gerincferdülés). Szükség esetén – az iskolaorvos javaslatára – a tanulóknak lehetőségük van gyógytestnevelésen való részvételre és szükség esetén szakorvoshoz történő átirányításra (szemészet, ortopédia, kardiológia).

1.5. Egészségügyi szűrővizsgálatok

Iskolánkban az egészségügyi szűrővizsgálatok több fázisból épülnek fel. Céljuk a különböző egészségügyi problémák felderítése, esély az egészséges életvitelre.

Évenkénti fogászati szűrővizsgálatot (fogszakorvos, fogszabályozás) és logopédiai szűrést is nyújtunk a tanulók számára. Utóbbi vizsgálat segítségével lehetőségünk van diszlexiás és diszgráfias tanulóink kiszűrésére, és hatványozottabb segítségnyújtására.

A mentális, pszichés zavarok szűrésével (ifjúságvédelmi felelős, szakpszichológus, fejlesztőpedagógus) is lehetőségünk nyílik újabb problémás esetek felderítésére, a kialakult helyzet javítására.

A tanulási nehézségek szűrése (ifjúságvédelmi felelős) során lehetőség nyílik a koncentrációzavarral küzdő, fáradékonyságban, hiperaktivitásban szenvedő tanulók hatékonyabb megsegítésére.

1.6. Felvilágosítás és szemléletformálás

- Az iskolánkban tradicionálisan megrendezett Egészségnappal és/vagy Életmódnappal kívánjuk a tanulók számára elérhető közelségbe hozni az egészséges életmódot.
- Szintén a szemléletformálásban játszik fontos szerepet a minket körülvevő világ empirikus felfedezése (pl. drogambulancia meglátogatása).
- A természetjáró túrák és a vízi túrák szervezésével próbáljuk a diákok szabadidejét hasznosan kitölteni.
- Az évente megrendezésre kerülő Sportnap mozgáslehetőséget nyújt, másrészt aktívan támogatja az egészséges életmódra törekvést.
- A SOTE kortárssegítő képzés keretén belül kaphatnak diákjaink információkat, tanulmányi kirándulások során ismerhetik meg környezetüket, és táborokban (vízi, kerékpár, gólya) való részvétellel élhetnek konstruktív és tartalmas társas életet kortársaikkal, ahol aktuális témaként felmerül az egészség kérdésköre is.
- A különböző szakkörök tartalmas és egészséges kikapcsolódást nyújtanak a diákoknak.
- Versenyeken való részvétel (fővárosi és kerületi sportversenyek, elsősegélynyújtó verseny, polgárvédelmi verseny).
- Véradás diákok és tanárok részvételével.
- Időszakos kiállítások rendezése (ÁNTSZ segédanyagainak felhasználásával) – mind olyan programok, amelyek elengedhetetlenek a kiegyensúlyozott, minden szempontból egészséges tanulók nevelésében.
- Kiemelten testnevelés, komplex természettudomány, osztályfőnöki, szakmai elméleti és gyakorlati és idegen nyelvről folyik az egészséges életmódra nevelés. Csak akkor lehetünk azonban elégedettek, ha a többi foglalkozáson is törekszünk a pozitív egészségszemlélet kialakítására.

- Jól felszerelt szaktantermek, szertárak, könyvtár, tornaterem, kondicionáló terem, sportpályák (udvari kosár- és futballpálya), iskolai büfé, ebédlő biztosítják az egészséges életmódra nevelés tárgyi feltételeit.
- Férfi tanári futballal és salátabár rendezésével követendő példát kívánunk nyújtani tanítványaink számára.

2. Az iskola környezeti nevelési elvei és programja

2.1. A környezetnevelés fő céljai

- A tanulók környezettudatos magatartásának kialakítása.
- Érzékenység kialakítása a környezet állapotváltozásaira s ezek emberre gyakorolt hatására.
- Személyes felelősségvállalás a környezetkímélő magatartásban.
- Közvetett módon a környezeti világválság kialakulásának megelőzése.
- Természeti értékeink megőrzése, tisztelete, természet és társadalom harmóniájára törekvés.
- Biológiai diverzitás megőrzése.
- A fenntarthatóságot szolgáló cselekvési késztetésekre és gyakorlati készségekre tegyen szert a tanuló.

2.2. A környezetvédelem főbb területei

A környezetvédelem főbb területei között tartjuk számon a vízvédelmet. (vízfogyasztás, gazdaságos vízfelhasználás), a levegővédelmet (szmog, dohányzás) és a talajvédelmet. (növények telepítése).

Napjainkban a hulladékkezelés és újrahasznosítás, a szelektív hulladékgyűjtés olyan területei programunknak, amelyek ismerete elengedhetetlen értékeket képvisel. A zajkárosodás megakadályozása, a gazdaságos energiafelhasználás megoldása, a környezetbarát gyakorlatok reflexszerű használata szintén elengedhetetlen a szemléletmód kialakításában.

Környezetvédelmi feladataink konkrétabb gyakorlati területének számít az iskolaudvar fásítása, madáretetők telepítése, a tömegközlekedés, a kerékpár használata és a szárazelem begyűjtése, papírgyűjtés.

2.1. A környezeti nevelés fő célcsoportjai és színterei

Iskoláról lévén szó elsődleges célcsoportunk a tanulók közössége. Ugyanakkor a tanárok és az iskola dolgozói, valamint a szülők bevonása teszi teljessé tevékenységünket, hiszen minél komplexebb, sokrétűbb és kiterjedtebb a célcsoport, annál nagyobb az eredmény.

Kiemelten a biológia, a testnevelés, a kémia, a földrajz, az osztályfőnöki, a szakmai elméleti és gyakorlati, valamint az idegen nyelvórákon folyik környezeti nevelés. Csak akkor lehetünk azonban elégedettek, ha a többi foglalkozáson, valamint a szabadidős tevékenységek során is törekszünk a pozitív környezeti szemlélet kialakítására. Az iskolai könyvtárban a témákhoz illeszkedő, korszerű ismereteket nyújtó anyagokat biztosítunk.

2.2. Felvilágosítás és szemléletformálás

A felvilágosítás és a szemléletformálás bevált módszereivel kívánunk élni a környezeti nevelési program keretén belül is. Lehetőségeink az alábbiak:

- A Föld napja (április 22.) rendezvény.
- Igen komplex lehetőségekkel szolgál az Egészségnap is más „Jeles napokkal” a környezet- és természetvédelemben (Víz világnapja, Biodiverzitás világnapja).
- A környezet megismerését, értékeinek megtapasztalását, s így annak védelmét szolgálják a különböző természetjáró túrák, a barlang túrák, a vízi túrák, a tanulmányi kirándulások, Magyarország nemzeti parkjainak megismerése.
- A csoportos látogatások (Természettudományi Múzeum, Gellérthegyi Víztorló, Újpesti víztisztító) tovább szélesítik tanulóink környezetvédelmi látókörét.

A környezeti nevelés a ma embere számára már nem divatos passzió, hanem az élet diktálta szükségesség. Az egészség és a környezeti nevelés szoros kapcsolatban áll egymással.

IV. AZ INTÉZMÉNY OKTATÁSI PROGRAMJA

1. A Helyi tanterv elkészítésénél alkalmazott alapelvek, fogalmak

1.1. A 2023/24-as tanévben alkalmazott tantervek

1. 9.-12. és a 2/14 évfolyamon: technikumi rendszer alapján készült helyi tanterv

1.2. Alapelvek

Iskolánk - annak műszaki szakképzés jellegéből adódóan - közismereti programját alapvetően meghatározza a kerettanterv bevezetése alapján elkészített, a helyi igényeknek megfelelő, az iskola hagyományait is figyelembe vevő helyi tanterv.

A szakmai tanterv/szakmai program a képzés teljes szakaszára vonatkozik. Felépítését és tartalmát alapvetően a kiadott OKJ elektrotechnika-elektronika és informatika szakmacsoportjainak szakmáihoz tartozó szakmai és vizsgakövetelményei, ágazati és szakmai kerettantervei, valamint az ágazatok szakmai érettségi vizsgatantárgyaira vonatkozó előírásai határozzák meg.

Az iskola képzési céljai és funkciói az önmeghatározásból adódnak, vagyis magas szintű közismereti és szakmai elméleti és gyakorlati képzés biztosítása, valamint felkészítés elsősorban a szakirányú továbbtanulásra. A képzést az iskola jogi és szakmai jogosítványai, ill. a mindenkori piacgazdaság változó igényei befolyásolják.

A Helyi tanterv összeállításánál figyelmet fordítottunk az egészségfejlesztéssel, a fogyasztóvédelemmel, a környezetvédelemmel, a közlekedésre neveléssel, a társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezelő technikákkal összefüggő, **kulcskompetenciákra épülő kiemelt fejlesztési feladatok** gyakorlati alkalmazására.

1.3. A nyelvi előkészítő évfolyam

„A nyelvi előkészítő évfolyam, azaz a 9/Ny osztályok általános céljai megegyeznek az „Idegen nyelvek” kerettantervében megfogalmazottakkal. Az előkészítő évben biztosított intenzív nyelvtanulás keretében a különböző háttérrel érkező tanulók esélyt kapnak tudásuk összehangolására, a felzárkózásra és az intenzív fejlődésre. A NYEK képzés közvetlen célja, hogy a nyelvi előkészítő évfolyamon a tanulók intenzív nyelvtanulással olyan nyelvtudáshoz jussanak, amely megalapozza a további négy év nyelvtanulását. A tervezéskor figyelembe kell venni azonban, hogy a nyelvi előkészítő évfolyam magas idegen nyelvi óraszámú elsősorban nem arányosan megemelt tananyagmennyiséget jelent, hanem tágabb teret biztosít az elmélyítésre, a gyakorlásra és a szilárd alapok megteremtésére.

Az első évfolyamon (9.NY) félévkor és év végén angol szókinccs- és készségfejlesztés, általános angol és angol nyelvhelyesség tantárgyakból az elégséges osztályzat megszerzésének feltétele az adott tantárgyból a minimum 2,00-ás átlag.

Az idegen nyelvből (iskolánkban angol nyelv) a nyelvi előkészítő évfolyam végére „a tanulóknak el kell jutniuk az európai hatfokú skála második és harmadik szintjei közé, azaz egy A2-B1 közötti tudásszintre. A magasabb óraszám lehetőséget ad az intenzív készségfejlesztésre, a

felzárkózásra és a nyelvi csoportok közös, de szükség szerint differenciált haladására és az egyéni szükségletek figyelembe vételére is.

Megfelelő alapul szolgál emellett ahhoz, hogy a továbbiakban minden tanuló eljusson a középiskolai tanulmányok végén minimumként előírt B2 szintre.”²

A nyelvi előkészítő nevelés-oktatásban beiskolázott és részt vett tanulók az államilag biztosított ingyenes középszintű nyelvvizsgára kötelesek elmenni legkésőbb az utolsó tanév során.

Célunk, hogy az egyes csoportokat az adott idegen nyelvből több nyelvtanár oktassa, így a tanári és tanulói motiváció fenntartható és erősíthető, az intenzív forma adta nehézségek jelentősen csökkenthetők. A tanulók több különféle tanári megközelítéssel találkoznak, ezek kiegészítik és erősítik egymást. Ez a kommunikációs helyzetet közelebb viszi a valós nyelvi helyzetekhez, csökkenti az esetleges egyhangúságot, és nagyobb az esély arra is, hogy minden tanuló megtalálja a neki megfelelő nyelvtanulási módot.

A nyelvi előkészítő évfolyam nagyobb nyelvi óraszama miatt több lehetőség adódik kiegészítő anyagok felhasználására, ezek segítségével a tanulási motiváció tovább erősíthető, és a nyelvtanulás autentikusabbá válik. A jól kiválasztott anyagok az egyes készségek fejlesztésében nagy segítséget jelentenek. Az elektronikus anyagok, az IKT integrálása a nyelvtanulásba különösen fontos eszköz. A nyelvi előkészítő évfolyam változatos és hatékony nyelvtanulást eredményez, számos olyan tevékenységre ad lehetőséget, amelyekre az egyéb nyelvtanulási formákban általában kevesebb idő jut.

A nagyobb óraszám lehetőséget ad az alapos és sokszínű értékelésre, mely mind eszközeiben (projektmunka, prezentáció stb.), mind az értékelő személyében (tanár, társ vagy a tanuló önmaga) igen változatos lehet.

A nyelvi előkészítő évfolyamon megnő a differenciálás jelentősége is. A NYEK elegendő teret hagy számos olyan feladatra, amelyekre a normál nyelvi képzésben nehezebb időt találni, ilyen például a tanulók fokozatos felkészítése az önálló nyelvtanulásra vagy a nyelvtanulás személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak kiaknázása. A magasabb óraszám több lehetőséget kínál az innovációra, új módszerek, eljárások kipróbálására.

A NYEK végére a tanulók idegen nyelvi tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról idegen nyelven is szerezzenek információt, és ezzel a lehetőséggel már tudatosan éljenek.

A Kormány 7/2014. (I. 17.) Korm. rendelet:

"a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról" alapján a munkaközösségek felülvizsgálták a pedagógiai programot, helyi tantervet és átvezették a jogszabályi előírásokból adódó változásokat.

1.4. A Helyi tantervhez kapcsolódó feladatok, szabályok

Az oktatásban alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az oktatásban alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztása a tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvekből, tanulmányi segédletekből történik az iskola adottságai és az egyes munkaközösségek javaslatai alapján. A tankönyvekről a szakmai munkaközösségek tesznek javaslatot a nevelőtestület és az iskolavezetés felé. A tankönyvek kiválasztásakor a szakmai munkaközösségeknek közös álláspontra kell jutniuk, szem előtt tartva azt, hogy esetleges tanárváltás, csoportcsere alkalmával az oktató munka folytatása a lehető leggyorsabb legyen.

Az alacsony óraszámú tantárgyaknál használt tankönyveket úgy választjuk ki, hogy az adott évfolyam tanulói az iskola könyvtárából kölcsönözhetik ki azt tartós használatra.

A kiválasztott tankönyvek tematikailag egymáshoz kapcsolódóak, a tudásszintet tekintve egymásra épülők legyenek.

Az oktató nevelő munkában használt tankönyvek fedjék le az adott tárgy ismeretanyagát és a követelménynek megfelelő tartalmát, feleljenek meg a helyi tanterveink elvárásainak és lehetőség szerint több éven át használhatók legyenek.

A tankönyv tanítható és tanulható legyen, alkalmazkodjon a tanulók életkori sajátosságaihoz, érte olvasható, megtanulható, kivétel szempontjából tartós, alkalmas legyen több évfolyam kiszolgálására.

Csak olyan ruházati vagy más felszerelés beszerzését kérjük a tanulóktól, amely nélkülözhetetlen a tanórai foglalkozáson való részvételhez, illetve a tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozáson egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmaznia kell.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket, felszereléseket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

2. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja

A testnevelés az egészséges élet egyik alapeleme. Szeretnénk eredményeket elérni a napi rendszeres mozgás igényének kialakításában. Az erőnlét fejlesztésének, az állóképesség javításának többféle módját is kínáljuk. Ezen felül a testnevelés órák hangsúlyos eleme a koordinációs készségek fejlesztése is.

A 2012/2013-as tanévtől felmenő rendszerben a 2011.évi CXC. nemzeti köznevelési törvény 27§ (11) bekezdésének megfelelően a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezzük.

A 9. évfolyam tanulói heti két óra úszásoktatáson vesznek részt a Budapesti Honvéd Sportegyesület uszodájában.

A mindennapos testnevelésben minden évfolyam érintett. Az évfolyamszinten azonos időpontban megtartott órákon az alábbi lehetőségek állnak délutánonként rendelkezésre:

- kondicionáló terem használata erőnléti edzésekre,
- kosárlabda és labdarúgó szakosztály foglalkozásainak látogatása,
- házbajnokságokon való részvétel,
- osztályok közötti sportversenyek sportköri órákon.

A technikai órateremben a 9. évfolyamon heti négy óra testnevelés szerepel.

3. A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai

Választható tantárgyak:

- A 9. évfolyamra beiratkozott tanulók angol nyelvet tanulnak idegen nyelvként.
- Emelt szintű érettségire való felkészítésre a Házirendben foglaltaknak megfelelően a 10. évfolyam végén kell jelentkezni. A felkészítés a nem kötelező tanórai foglalkozások keretében történik. A tanuló legfeljebb 2 tárgyat választhat. Az emelt szintű felkészítésen kapott osztályzatok a tanuló tantárgyi osztályzataiba beszámítanak.

A 9-12. évfolyam tanulmányainak lezárása kétszintű érettségi vizsgával történik. A tanulók kötelező óraszámában középszintű érettségi felkészítés történik az alábbi tantárgyakból: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, idegen nyelv (angol és német), fizika, szakmai ágazati alapozó tantárgy³, informatika, testnevelés.

Tanulóink a 10. tanév végéig jelentkezhetnek a kiválasztott érettségi tantárgyakból emelt szintű felkészítésre. Az érettségire történő végleges jelentkezés (a tantárgyankénti szint megjelölésével) a 12. évfolyamon a jogszabályban megjelölt határidőig történik.

Az írásbeli érettségi vizsgán közép- és emelt szinten egyaránt központilag előírt írásbeli tételsorokat kell megoldani, megválaszolni, kidolgozni. Az emelt szintű szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag határozzák meg. A középszintű szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján a vizsgáztató szaktanár állítja össze a szakmai munkaközösségek egyetértésével. A tételek

összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra. A tételek elkészítésénél alkalmazni lehet a helyi tantervben található követelményeket is. Az igazgató által megküldött tételsort a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A választható tantárgyak felsorolását az óratervek tartalmazzák.

4. A tanuló munkájának értékelése, az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

4.1.Értékelés, ellenőrzés és motiváció

A tanulók rendszeres értékelése a pedagógiai folyamat meghatározó területe. Az értékelés a beiskolázásnál, a felvételi vizsgával kezdődik, végigkíséri az oktatási-nevelési folyamatot, s az egyes képzési szakaszokat különböző vizsgák zárják. Ezen fejezet nem foglalkozik a bemeneti és kimeneti értékeléssel, kizárólag az oktatási-nevelési folyamat részeként kezeli az értékelési rendszert. Az értékelés motiválja a tanulót, visszacsatol a szaktanár számára, jelzést küld a szülő felé, s folyamatosan segíti az iskola ellenőrzési rendszerét.

4.2.Értékelési alapelvek

- A munkaközösségekre, ill. a nevelőtestület egészére nézve egységes értékelési rendszer kialakítására és következetes alkalmazására törekszünk.
- Előzetesen nyilvánosságra hozott, lefektetett elvű, kiszámítható, indoklással ellátott és igazságos értékelést valósítunk meg.
- Az írásbeli dolgozatoknál, a szóbeli feleléseknél és a gyakorlati munkavégzéseknél egyaránt személyre szabott értékelést alkalmazunk, amely túlmutat az adott érdemjegyen.
- Az osztályozásnál a hagyományos 5 fokú skálát használjuk, és munkaközösségi, ill. tantárgyi szinten rögzítjük az 5-4-3-2-1 osztályzatokhoz tartozó követelményeket.
- Az értékelésnél betartjuk a rendszeresség és a módszertani sokszínűség elvét /feleltetés, dolgozat íratás, évfolyam felmérések, otthoni munkák értékelése, osztályok látogatása, fél-évenkénti, ill. rendkívüli értékelő értekezletek stb./.
- Az értékelésnél a jutalmazás és az elmarasztalás eszközeit egyaránt alkalmazzuk.
- Az értékelést egyaránt használjuk diagnosztizálásra, folyamatjellemzésre és összegzésre.

4.3.Az iskolánkban alkalmazott értékelési módszerek

A **diagnosztikai értékelést** alapvetően a tanulók indulási szintjének megállapítására, egy-egy nagyobb tematikus egység kezdetén használhatjuk. A tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről így megszerzett információk alapján a későbbi tanulási-tanítási folyamat jobban irányítható és szervezhető. Ilyenkor az értékelés alapvető célja az, hogy megismerjük tanulóink már meglévő ismereteit. A **folyamatjellemzésre alkalmas értékelést** alapvetően a tanulás-tanítás folyamatában az éppen aktuális tudásszint megállapítására használhatjuk. Ezen értékelési mód elsősorban a tanítási módszereink eredményességéről ad tájékoztatást, s metodikai fejlesztésre serkent. Az érdemjegyek megállapítását célszerű személyre szabott szöveges értékeléssel is kiegészíteni.

Az **összegző értékelés** elsősorban egy-egy tematikus egység végén vagy a jellegzetes csomópontoknál alkalmazható. Alapvető célja a tanulók közötti tudásbeli különbségek feltárása és

azok érdemjeggyé történő átalakítása. Ezen értékelési mód relatív képet fest a tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről, ill. tájékoztatást nyújt a szaktanár, valamint a pedagógiai folyamaton kívül állók számára.

A pedagógiai folyamat gyakorlatában az osztálynaplóban tanulónként minimálisan félévenként annyi osztályzat rögzítése szükséges, amennyi az adott tantárgyból a heti óraszám. Év végén a teljes tanévre vonatkozó osztályzatokat figyelembe vesszük. Az egész évfolyamot érintő felméréseket, ill. a kötelezően előírt "nagy" dolgozatokat előre bejelentjük, ill. az osztály várható terhelésével egyeztetjük.

4.3.1. Az 5 fokú osztályozás ajánlott követelményei írásbeli feladatoknál

100-85%	5 (jeles)
84-70%	4 (jó)
69-50%	3 (közepes)
49-30%	2 (elégséges)
29-0%	1 (elégtelen)

4.3.2. Az 5 fokú osztályozás ajánlott követelményei szóbeli feleltetésnél

- 5 /jeles/: kiválóan, önállóan, esetleg kisebb segítő kérdésekkel előadott ismeretanyag, logikusan és hiánytalanul megadott válaszok,
- 4 /jó/: összefüggően, jól felépített és előadott ismeretanyag, az összefüggések kis hányadára a tanuló csak tanári segédlettel emlékszik,
- 3 /közepes/: akadozva előadott ismeretanyag, a tanuló összefüggő feleletre nem képes, a tények többségét felsorolja, az összefüggések kisebbik hányadát segítő kérdések alapján felismeri a tanuló,
- 2 /elégséges/: nehézkesen és igen hiányosan előadott ismeretanyag, a tények többségét segítő kérdésekre fel tudja idézni, de azokat rendszerezni, magyarázni, közöttük összefüggéseket feltárni nem képes a tanuló,
- 1 /elégtelen/: elfogadhatatlan, igen hiányos tartalom, a tények ötven %-át sem tudja még segítő kérdésekre sem felidézni a tanuló.

A fenti kritériumok ajánlások, azok betartása az egységes értékelés következetes alkalmazását segíti. A követelményeket célszerű munkaközösségenként, ill. tantárgyanként egységesíteni.

4.4. A magatartás és szorgalom értékelése

A magatartás- és szorgalom osztályzatok félévi és év végi megállapításánál a többi tantárgytól eltérő szisztémát alkalmazunk. A legjobb magatartású, ill. legszorgalmasabb tanulóink 5 /példás/, a legrosszabbak 2 /rossz/, a leggyengébb szorgalmúak 2 /hanyag/ minősítést kapnak. A magatartás- és szorgalomjegyek megállapítása a félév, ill. a tanév lezárása előtt az osztály-diákbizottság és az osztályfőnök közös javaslatával kezdődik. Az osztályban tanító szaktanároknak a javaslatok megismerése után lehetőségük van legkésőbb a félévet, ill. a tanévet lezáró értékelő értekezleten a javasolt osztályzat módosítására. Véleménykülönbség esetén, az értekezleten az osztályban tanító szaktanárok egyszerű szótöbbséggel döntenek.

Az egységes értékelés érdekében az osztályfőnöki munkaközösség belső szabályozást készített, mely a Házirendben található.

4.5. Az ellenőrzésben, az értékelésben, a jutalmazásban megnyilvánuló hagyományaink

- A 9. évfolyam osztályainak diagnosztikus látogatása. Az iskola vezetői és az osztályfőnök szeptember-október hónap folyamán több tanórát is meglátogat. Az óralátogatás célja az induló osztályok minél komplexebb megismerése, az osztályfőnök és a szaktanárok munkájának segítése abban, hogy az osztályok minél gyorsabban alkalmazkodni tudjanak a középiskola követelményeihez.
- Minden tanév őszén a kilencedik évfolyam osztályfőnökei **bemutadják osztályaik tanulóit** az iskola vezetőinek és az osztályban tanító szaktanároknak. Az osztályfőnökök ekkorra a felvételik, a Gólyatábor és az eltelt néhány hetes tanítási tapasztalatok alapján tájékoztatnak a legifjabb bolyaisok beilleszkedéséről, s a szaktanárokkal közösen meghatározzák a pedagógiai teendőket.
- A munkatervben rögzített hagyományos ellenőrzési esemény a tizenegyedik évfolyam osztályainak **komplex látogatása**. Az osztályonként több hétig tartó program során az iskola-vezetés intenzíven tájékozódik az osztályok felkészültségéről, a diákok iskoláról alkotott véleményéről, terveiről. A látogatás végén az osztályban tanító szaktanárok értékelik a tapasztalatokat. A tanulások feldolgozásában az egyes osztályok diákbizottságai is részt vesznek.

- Az érettségi vizsgán adható dicséret

a) **tantárgyi dicséret:**

Az érettségi vizsga során kiemelkedő szaktárgyi teljesítményt nyújtó tanulót a szaktanár tantárgyi dicséretben részesítheti.

Formája: Bolyai emléklap, az érettségi jegyzőkönyvbe való bejegyzés;

b) **általános dicséret:**

Az érettségi vizsga során minden tárgyból kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulót a vizgabizottság általános dicséretben részesítheti.

Formája: Bolyai emléklap és az érettségi jegyzőkönyvbe való bejegyzés

- **Bolyai-díj**
Minden tanév végén a 12. (nyelvi előkészítő osztálynál 13.) évfolyam tanulói közül egy (kivételes esetben kettő-három) tanuló részesülhet a díjban. A díj: Bolyai Emlékgyűrű és emléklap. Azok a diákok kapják, akik 4, illetve 5 éven keresztül folyamatosan kiemelkedő teljesítményt nyújtanak, tanulmányi munkában és közösségi tevékenységben egyaránt. A díjat a tanév végén az Iskolai Diákbizottsággal egyeztetve a tantestület ítéli oda.
- **Bolyai emlékérem**
Azok a diákok kapják, akik 4, ill. 5 éven keresztül folyamatosan kiemelkedő teljesítményt nyújtanak tanulmányi munkában és közösségi tevékenységben egyaránt. A díjat a ballagáson az Iskolai diákbizottsággal egyeztetve a tantestület ítéli oda.
- **Év tanára díj**
Az Iskolai diákbizottság által meghirdetett díj, melyet a diákok megítélése szerint leglelkesebb, legkreatívabb, legnépszerűbb tanár nyer el. A diákok szavazatain alapuló elismerést a tanévzárón veszi át a jutalmazott.

- **Kiemelt versenyeink:**

- A legkevesebbet mulasztó osztály
- A legaktívabb osztály
- A legjobb tanulmányi eredményű osztály
- Sportnap

Ezen versenyek győztes osztálya a következő tanévben egy választott tanítási napját csapatépítő osztályfőnöki órák keretében töltheti el.

4.6. Az írásbeli beszámoltatás rendje

Az írásbeli számonkérés a tanulók tudásának mérésére szolgáló leggyakoribb mérési eljárás, mellyel a tanár ellenőrzi a tanulók elméleti és gyakorlati felkészültségét, feladatmegoldásban való jártasságát, problémamegoldó képességét.

Az írásbeli számonkérés formái

- Év eleji tudásszintmérő dolgozat a 9. évfolyamosok számára magyar és idegen nyelvből, matematikából.
- Teszt, feladatlap nyílt- és zártvégű válaszokkal.
- Írásbeli feleletek a napi elméleti tananyagból (valamennyi tantárgyban).
- Szódolgozat, szómagyarázat idegen nyelvből.
- Nyelvtani tesztek idegen nyelvből.
- Kisebb tananyagrészekből feladatmegoldás matematika, fizika, kémia, szakmai elméleti tárgyakból.
- A villamos mérést megelőző ún. „beugró” dolgozat, amellyel a napi elméleti tananyagból történt felkészülést lehet ellenőrizni.
- Elméleti tudást felmérő dolgozat valamennyi tantárgyból, számítógépes feleltető program alkalmazása elsősorban informatikából és idegen nyelvből.
- Számítógépes feladatmegoldás elsősorban informatika, illetve számítógépes környezetben oktatott tantárgyakból.
- Esszédolgozat magyar irodalomból, idegen nyelvből, történelemből.
- Otthon elkészítendő házi dolgozatok (magyar irodalomból és idegen nyelvből, szakmai tárgyakból), feladatsorok kidolgozása matematikából, fizikából. Ez a számonkérési forma inkább a magasabb évfolyamokra, az érettségit megelőző időszakra jellemző.
- Témazáró dolgozatok minden tantárgyból, amelyek komplex módon ötvözhetik a teszt, az esszé, a feladatmegoldás jelleget. Minden tantárgyból alkalmazzuk egy-egy nagyobb tananyag rész befejezése után.
- Évfolyamfelmérések, évfolyam ellenőrző dolgozatok: minden elméleti tantárgyban évenként és évfolyamonként egy, de amennyiben a tantárgy jellege megengedi, a munkaközösség véleménye alapján félévenként egy egységes évfolyamfelmérő dolgozatot iratunk.

4.7. Az írásbeli számonkérés értékelése

Az otthoni és iskolai dolgozatokat úgy igyekszünk kijavítani, hogy a diákokat megerősítsük tudásukban, tanulhassanak hibáikból, s az értékelés iránymutató legyen a további tanulmányokhoz. Minden dolgozatot legkésőbb két héten belül értékelünk. Ha a dolgozatot a tanár két héten túl javítja ki, a tanuló dönthet arról, hogy kéri-e az érdemjegy beírását a naplóba. A 9. évfolyamos tanulók év eleji felmérő dolgozatait értékeljük, de nem osztályozzuk. Az írásbeli számonkérés érdemjegyei egyenértékűek, de a témazáró dolgozatok osztályzatait az e-naplóban megkülönböztetett kategóriába írjuk, és nagyobb súllyal vesszük figyelembe.

4.8.Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának rendje

Az otthoni felkészülés a tanulási folyamat elengedhetetlen része. Legfontosabb jellemzője a rendszeresség, az alaposág, a céltudatosság kell, hogy legyen. Az ezzel kapcsolatos nevelési feladat annak elérése, hogy diákjaink belássák ennek igazságát, és törekedjenek minél teljesebb elérésére.

4.8.1.Az otthoni felkészülés szerepe

- A tanórákon tanult ismeretek bevétele, azok gyakorlatban való alkalmazása,
- a következő tananyagegység vagy tanóra előkészítése,
- az összefüggések felismerésének gyakorlása,
- a problémamegoldó készség fejlesztése,
- az önellenőrzés, valamint a saját teljesítmény- és tudásszint reális mérési igényének kialakítása,
- felkészülés a tanórai számonkérésre, a tudásszint mérésének különböző formáira,
- az önálló ismeretszerzés és –alkalmazás készségének kialakítása tanulóinknál,
- általában az adott műveltségterület, tantárgycsoport vagy tantárgy céljai között meghatározott készségek és képességek fejlesztése.

4.8.2.Az otthoni felkészülés formái

- Az előző tanóra vagy több tanórából álló egység során feldolgozott elméleti anyag *megtanulása* az iskolai oktatás során tanári irányítással elkészített füzetbeli vázlat, az órán elvégzett feladatok és a tankönyv segítségével.
- Az elméleti tananyaghoz kapcsolódó, a szaktanár által megszabott gyakorló feladatok írásbeli megoldása (*kötelező házi feladat*).
- Nagyobb, hosszabb felkészülést igénylő, pontos tanári szempontsorról, formai és tartalmi megkövetésekkel ellátott írásos feladat (*házi dolgozat*).
- A szaktanár által ajánlott gyakorló feladatok részbeni vagy teljes írásbeli megoldása (*ajánlott házi feladat*).
- A diák által önállóan választott, a tananyaghoz kapcsolódó feladatok elvégzése, önálló, belső motivációjú ismeretszerzés (*szorgalmi házi feladat*).
- *Felkészülés* tanórai önálló *kiselőadásra* szaktanári szempontok és szakirodalom alapján.
- *Átfogó komplex ismétlés* az addig tanult elméleti és gyakorlati ismeretek felhasználásával és kiegészítésével témazáró nagydolgozat vagy vizsga előtt.

A felkészülési formák alkalmazása, azok gyakorisága az adott tantárgy jellegétől függ.

4.8.3.Az otthoni felkészülés iskolai előkészítése, eredményességének segítése

- Tanulás-módszertani ismeretek nyújtása szakórákon és osztályfőnöki órákon.
- Kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, információ-feldolgozó ismeretek átadása és képességfejlesztés - elsősorban magyar nyelvi órákon.
- Speciális tanulási módszerbeli tájékoztató minden újonnan belépő tantárgy esetén. Ez a későbbiek során különösen tanárváltás vagy a követelmények radikális változása, valamint új felkészülési formák első alkalmazása esetén felelevenítendő, megismétlendő, kiegészítendő.

- Az otthoni felkészülés formáinak gyakoroltatása a szakórákon és korrepetáló, felzárkóztató foglalkozásokon.
- A szaktanár minden tanóra végén pontosan meghatározza az otthoni tanulásra feladott anyagot, az írásbeli feladatokat, tisztázza jellegüket (pl. kötelező vagy ajánlott), rögzíti azok elvégzésének határidejét, értékelésük, számonkérésük módját.
- A szaktanár minden otthoni felkészülési forma esetén feldolgozási szempontokat ad ki, formai, tartalmi követelményeket és javaslatokat tesz.

4.8.4. Az otthoni felkészülés ellenőrzése

- A számonkérés különböző formái, melyeket az ellenőrzés-értékelés fejezet tartalmaz.
- A kötelező házi feladat elvégzését osztályszinten az óra elején ellenőrizzük. Ennek funkciója az esetleges problémák megbeszélése, a jó megoldások elismerése, kiemelése. Ha a tanuló a kötelező házi feladatot nem készítette el, azt a szaktanár által meghatározott határidőre pótolnia kell, vagy a házi feladat anyagából tudásáról a tanórán kell számot adnia. Egyéb esetben ezt a tanulói teljesítményformát nem osztályozzuk, csak szóban értékeljük.
- A házi dolgozat értékelésének elvei megegyeznek az órai írásbeli számonkéréssel.
- Ajánlott házi feladatot, szorgalmi feladatot, kiselőadást csak abban az esetben osztályozunk, ha azt a tanuló külön kéri, illetve ha annak nehézségi foka megfelel a tantárgy követelményszintjének, szóbeli értékelést azonban minden esetben adunk.

4.8.5. Az otthoni felkészülés koordinációja

- A feladatok kijelölésénél törekedni kell arra, hogy az otthoni felkészülés időtartama átlagos képességű, rendszeresen tanuló diákok esetén összesen ne haladja meg a napi 2-3 órát. Az átlagosnál több időt igénylő feladatok kiadásakor azok elvégzésére hosszabb határidőt kell adni, a határidőn belül kiadott egyéb feladatok mennyiségét úgy szabva meg, hogy a napi felkészülési idő ne növekedjen.
- Az órarend összeállításánál - az objektív lehetőségek figyelembe vételével - a nagyobb és kisebb otthoni felkészülést igénylő tantárgyak tanítási napok közötti egyenletes elosztására törekszünk.
- Tanév elején az osztályfőnök órarendelemzés alapján javaslatot tesz a tanulóknak otthoni felkészülésük egyenletes heti elosztására. Javaslatát a szülőkkel is egyeztetni.
- A napi összes maximális felkészülési idő figyelemmel kísérése az osztályban tanító szaktanárok, szülők és az osztály tanulmányi felelősének jelzései alapján az osztályfőnök feladata.
- Ha az osztályfőnök tudomására jut, hogy valamely tantárgynál olyan hirtelen, de elkerülhetetlen feladatmennyiség-növekedés következett be, amely a napi összes maximális felkészülési időt 3 óra fölé növelné, a feladatok átmeneti mérséklése érdekében konzultációt kezdeményez más, az osztályban tanító szaktanárokkal.
- A hétvége pihenésre fordíthatósága érdekében pénteken csak annyi feladatot adunk ki, amelynek mennyisége nem haladja meg egy átlagos hétköznap terhelését. Ugyanígy járunk el hosszabb tanítási szünet esetén is.

5. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az iskola **működésében** alapvetően megfelelőnek tartjuk a **hagyományos osztálykeret** rendszert. Az épület infrastrukturális adottságai, a nevelőtestület létszáma és összetétele évfolyamonként három-négy osztály.

Három csoportra bontjuk az osztályokat a tanműhelyt, ill. mérőlabort igénylő tantárgyaknál. Bizonyos közismereti és számítógép termet igénylő tantárgyaknál kettős csoportbontást alkalmazunk.

Ide tartoznak többek között a 9-13. évfolyamon az digitális kultúra, idegen nyelv, egyes szakmai tantárgyak. Csoportbontásban tanítjuk a 9.évfolyamon heti egy óra keretében a magyar nyelv, illetve 9-10. évfolyamon heti egy óra keretében a matematika tárgyat.

A csoportbontást a tanulók igényei, az egyes tantárgyak belső logikája és nevelési-oktatási céljai határozzák meg. Az osztályok összetétele beiskolázáskor, a csoportbontás a tanév elején az osztályfőnök irányításával, az osztályban tanító szaktanárok egyetértésével alakul ki. A csoportbontás - indokolt esetben - az egyes félévek végén módosítható. Az osztály/csoport rendszertől eltér az évfolyam fakultáció, amely továbbtanulási szándék, a kétszintű érettségire történő jelentkezés, ill. speciális érdeklődés alapján a teljes évfolyamot bontja - függetlenül az osztálykeretektől.

6. A 11-12. évfolyamon szereplő kötelezően választható tantárgyak tervezése

6.1. Választható tárgyak

7. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a Budapesten élő nemzetiségek kultúrájának megismertetése

Az iskolának nincs tudomása arról, hogy a tanulók milyen nemzetiséghez tartozónak vallja magát. A Budapesten élő nagyszámú nemzetiség kultúrájának megismerésével az osztályfőnöki, a társadalomismeret, a művészetek és az etika órák keretein belül foglalkozunk.

8. A tanulók fizikai állapotának mérésével kapcsolatos módszerek

Az Nkt. 80. § (9) bekezdése alapján minden tanévben országos mérés, értékelés keretében gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatáról. A vizsgálatot az iskolának - a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanulók esetében az adott év januárja és májusa között kell megszervezni. A mérés eredményeit az érintett nevelési-oktatási intézmények feltöltik a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt informatikai rendszerbe (NETFIT®).

9. A tanulók jutalmazása, magatartásuk és szorgalmuk értékelése

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése, az osztályzatok félévi és év végi megállapítása a félév, ill. a tanév lezárása előtt az osztály diákbizottság és az osztályfőnök közös javaslatával kezdődik. Az osztályban tanító szaktanároknak a javaslatok megismerése után lehetőségük van legkésőbb a félévet, ill. a tanévet lezáró értékelő értekezleten a javasolt osztályzat módosítására. Véleménykülönbség esetén, az értekezleten az osztályban tanító szaktanárok egyszerű szótöbbséggel döntenek.

Az egységes értékelés érdekében az osztályfőnöki munkaközösség belső szabályozást készített, mely a Házi rendben található.

10. Előrehozott érettségi vizsga a technikumban

A technikumi képzés során előrehozott érettségi vizsga – a szakmai vizsga kivételével –
a) az Nkt.-ban meghatározott bármely kötelező érettségi vizsgatárgyból – az idegen nyelv érettségi vizsgatárgy kivételével – legkorábban a tizenkettedik évfolyam május–júniusi vizsgaidőszakában,

b) bármely más érettségi vizsgatárgyból és idegen nyelv érettségi vizsgatárgyból legkorábban a tizenegyedik évfolyam október–novemberi vizsgaidőszakában tehető a tanulói jogviszony fennállása alatt.

Előrehozott idegen nyelv érettségi vizsgát a tantervi követelmények teljesítése (osztályozó vizsga a hátralévő évfolyam tananyagából) után tehető.

(2) Az előrehozott érettségi vizsga a közösségi szolgálat teljesítésére tekintet nélkül megkezdhető.

(3) Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett, azzal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette.

Intézményünk biztosítja a tanulók felkészítését az előrehozott érettségi vizsgára magyar nyelv és irodalom, matematika és történelem tárgyakból a 12. befejezésének végéig, idegen nyelvből és szakmai tárgyakból a 13. év végéig.

A 12. évfolyamon a közismereti tárgyak oktatása az írásbeli érettségi vizsga kezdetéig, a szakmai tárgyak oktatása a tanév végéig tart.

Az előrehozott írásbeli érettségi vizsgák napjai, valamint az előrehozott szóbeli vizsgákra való felkészülés napjai (tárgyanként két-két munkanap) nem minősülnek tanítási napnak a 12. évfolyamon.

Idegen nyelvből tett, legalább 60%-os emelt szintű érettségi vagy középfokú C típusú nyelv-vizsga és középszintű érettségi vizsga birtokában a tanuló kérheti felmentését a 13. évfolyamon az angol nyelv órák látogatása alól.

Az idegen nyelvből letett előrehozott érettségi vizsga a szakmai nyelvi foglalkozáson való további részvétel alól nem mentesít.

11. Az egyes érettségi vizsgatantárgyak középszintű érettségi témakörei

- Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatát – 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: vizsgaszabályzat) tartalmazza.
- Az érettségi vizsga részletes követelményeit a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet tartalmazza.
- Az egyes vizsgatárgyak részletes vizsgakövetelményei tartalmazzák az adott vizsgatárgy vizsgakövetelményeit és vizsgaleírását, továbbá a középszintű, illetve az emelt szintű érettségi vizsga témaköreit.
- Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei:

https://www.oktatas.hu/koznevels/erettségi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

11.1. Közismereti érettségi vizsgatantárgyak témakörei

Magyar nyelv és irodalom – középszintű érettségi témakörök.

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettségi/vizsgakövetelmények2024/magy_nyelv_es_irod_2024_e.pdf

Történelem – középszintű érettségi témakörök

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettségi/vizsgakövetelmények2024/tortenelem_2024_e.pdf

Matematika - középszintű érettségi témakörök

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettségi/vizsgakövetelmények2024/matematika_2024_e.pdf

Élő idegen nyelv –angol- középszintű érettségi témakörök

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettségi/vizsgakövetelmények2024/elo_id_nyelv_2024_e.pdf

Fizika - középszintű érettségi témakörök

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettségi/vizsgakövetelmények2024/fizika_2024_e.pdf

Digitális kultúra - középszintű érettségi témakörök

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettségi/vizsgakövetelmények2024/dig_kult_2024_e.pdf

IV. ZÁRÓ DOKUMENTUMOK

1. A szakmai program nyilvánosságra hozatala és a szakmai pedagógiai programhoz való hozzáférés lehetőségei

2. Az intézmény honlapján :www.bolyai-technikum.hu
3. Az intézmény könyvtárában
4. Az iskola titkárságán

2. Az alábbi intézményi közösségek véleményezték a dokumentumot

- Nevelőtestület
- Szülői munkaközösség
- Diákönkormányzat